

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ГРЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ
КАФЕДРА ГРЕЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ**

До захисту допустити:
В.о.завідувача кафедри
_____Юлія ЛАБЕЦЬКА
«__» _____ 20__р.

**«ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІФОЛОГІЗМІВ ТА
БІБЛЕЇЗМІВ В ГРЕКОМОВНІЙ ПУБЛІЦИСТИЦІ»**

Кваліфікаційна робота
здобувача вищої освіти другого
(магістерського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми
«Філологія. Мова та література
(новогрецька)
Гірі Вікторії Олександрівни
Науковий керівник:
Жарікова Юлія Валентинівна,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри грецької
філології та перекладу
Рецензент:
Артёмова Євгенія Олександрівна,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
за професійним спрямуванням
Національного педагогічного
університету ім. М.П. Драгоманова

Кваліфікаційна робота захищена
з оцінкою _____
Секретар ЕК _____
«__» 20__ р. Маріуполь – 20__

Маріуполь – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІФОЛОГІЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТА БІБЛЕЇЗМІВ.....	7
1.1. Міфологічне мислення як спосіб пізнання.....	7
1.2. Характеристика міфологізмів. Форми міфологізування.....	18
1.3. Загальна характеристика та класифікація фразеологізмів біблійного походження.....	27
Висновки до розділу 1.....	31
РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНУВАННЯ МІФОЛОГІЗМІВ ТА БІБЛЕЇЗМІВ В ГРЕКОМОВНІЙ ПУБЛІЦИСТИЦІ.....	33
2.1. Вживання міфологізмів та біблеїзмів у періодиці. Специфіка газетного жанру.....	33
2.2. Використання міфологічних елементів та фразеологізмів біблійного походження в заголовках статей.....	45
2.3. Аналіз вживання міфологічних та біблійних елементів (за жанром статей).....	51
2.4. Аналіз вживання міфологізмів та біблійних фразеологізмів (за тематикою статей).....	70
Висновки до розділу 2.....	78
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Як найдавніший засіб масової інформації, у якому склалися й формувалися основні стилістичні прийоми й засоби, характерні для мови масової комунікації в цілому, газета і мовні особливості газетних повідомлень привертають підвищену увагу лінгвістів. Загальна картина грецької преси досить різноманітна, починаючи від серйозних видань і до «жовтої преси».

Характерні риси грецької преси наступні:

- 1) Розмовно-фаміл'ярний характер ряду матеріалів.
- 2) Емоційна забарвленість шляхом вживання жаргонізмів, перифраз.
- 3) Офіційність титулів та звернень.
- 4) Специфічність газетних заголовків.
- 5) Лексичні особливості газетно-інформаційних матеріалів.
- 6) Вживання термінів.

Основними рисами газетного стилю є логічна чіткість синтаксичних конструкцій, ретельно продумане вживання слів, використання різних виразних та зображальних засобів. Важливу роль у газетно-публіцистичному стилі відіграють терміни певної тематики, імена та назви, а також особливий характер заголовків, широке використання газетних кліше, наявність елементів розмовного стилю і жаргонізмів тощо. Крім того, для газетно-інформаційних текстів характерне використання фразеологічних зворотів.

Дане дослідження присвячене аналізу вживання міфологізмів та біблеїзмів в грекомовній публіцистиці. Важко оцінити той вплив, що зробила Біблія та її переклади на мови народів, що пройшли стадію християнської культури. Справедливо це й у відношенні новогрецької мови. У новогрецьку мову ввійшло багато слів, виразів і цитат з Біблії. Загальновизнаним також є те, що Біблія являє собою багате джерело грецької ідіоматики.

Біблійна фразеологія новогрецької мови, з одного боку, є частиною її фразеологічної системи, і, отже, біблійний фразеологізм набуває всіх диференціальних ознак фразеологічної одиниці, а з іншого боку, біблеїзми мають низку специфічних ознак, зумовлених їх походженням й особливою семантикою, а також стилістичною характеристикою та певними функціями у мові.

Неможливо переоцінити значення грецької міфології для світової культури. Демократизм давньогрецької міфічної культури став золотим фондом у скарбниці сучасної людської спільноти. Тому зовсім не дивно, що в періодичних виданнях Греції ми зустрічаємо досить велику кількість міфологізмів. Міфологічні елементи виступають і в ролі засобу створення мовного колориту, і як лексичний засіб розмовно-побутового характеру.

Актуальність даної роботи полягає в тому, що біблеїзми та міфологізми як пласт фразеології досі широко використовуються і в усному мовленні, і в літературі, і в публіцистиці в якості як прямих цитат, так і алюзій та ремінісценцій.

Цілком зрозумілим є значний інтерес грецьких філологів до вивчення біблеїзмів (слів та виразів біблійного походження), міфологізмів (міфологічних елементів) та їх функціонування у різних сферах мовної діяльності.

Метою роботи є дослідити функціонування фразеологізмів біблійного походження та міфологічних елементів у грекомовній публіцистиці.

Досягнення поставленої мети є можливим завдяки поетапному рішенню наступних завдань:

1. розглянути сутність понять «біблеїзм» та «міфологізм»;
2. визначити характерні ознаки біблеїзмів та міфологізмів;
3. надати класифікації міфологічних елементів та біблійних фразеологізмів;

4. проаналізувати вживання міфологізмів та біблеїзмів в заголовках грецьких статей;

5. надати аналіз функціонування міфологізмів та біблеїзмів

- за жанром статей;

- за тематикою статей.

Об'єктом дослідження є фразеологізми біблійного походження та міфологізми.

У той час як **предметом** дослідження є функціонування фразеологізмів біблійного походження та міфологічних елементів у грекомовній публіцистиці.

Матеріалом дослідження стали тексти з періодичних видань новогрецькою мовою «Ευβοική Γνώμη», «Το Βήμα», «Ελευθεροτυπία», «Ημερησία», «Ναυτεμπορική», «ΤΑ ΝΕΑ», «Αναμονή θέρμανσης», «Εθνος», «Ιστορία», «Η Καθημερινή», «Ριζοσπάστης», «Αυγή» 2018-2021 років видання. У процесі дослідження було зібрано та оброблено 160 статей, в яких було виявлено та проаналізовано 80 конструкції, що нас цікавлять: міфологічних елементів та біблеїзмів.

Наукова новизна кваліфікаційної роботи, перш за все, полягає в матеріалі, на базі якого було здійснено дослідження, а також в тому, що в ній було проаналізовано функціонування міфологічних елементів та фразеологізмів біблійного походження у грекомовній публіцистиці за різними критеріями.

Для досягнення поставлених у роботі завдань використовувалися різні **методи дослідження**:

1. метод теоретичного аналізу вітчизняних та зарубіжних праць за даною тематикою, що надав можливість чітко визначити загальнотеоретичне тло, на якому вивчається проблема біблійних фразеологізмів та міфологічних елементів;

2. метод спостереження й лінгвістичного опису, застосування якого дало змогу провести вибірку міфологізмів та біблеїзмів, класифікації й опис одержаних результатів;

3. метод суцільної вибірки текстів з періодичних видань, а також прийоми класифікації і систематизації;

4. для обґрунтування окремих положень залучено деякі елементи статистичного аналізу.

Теоретична значущість кваліфікаційної роботи полягає в тому, що її результати можуть сприяти поглибленому вивченню мовної специфіки газетних текстів і подальшій розробці проблем їх інтерпретації. У дослідженні відбито загальну тенденцію трансформації біблеїзмів та міфологізмів різних видів у газетному тексті.

Практичну цінність виконаного дослідження визначає можливість використання його результатів при укладанні тематичних словників, а також при навчанні різних аспектів теорії й практики сучасної новогрецької мови.

Апробація роботи. Основні положення роботи знайшли відображення у ряді доповідей і повідомлень на наукових конференціях: на Декаді студентської науки МДУ, а також на засіданні Круглого столу «Актуальні питання грецької філології та перекладу».

Публікації. Основні положення і результати кваліфікаційної роботи представлені в 2 публікаціях.

Структура роботи визначається основною метою і поставленими завданнями. Вона складається зі «ВСТУПУ», двох «РОЗДІЛІВ», «ВИСНОВКІВ», «СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» та «ДОДАТКІВ».

У вступі надається обґрунтування теми та проблематики дослідження, його актуальності та наукової новизни; визначаються об'єкт, предмет і методи дослідження; формулюється його мета і позначається коло завдань.

У першому розділі розкриті такі поняття як «міфологізм» та «біблеїзм», розглянуто їх класифікацію та характерні ознаки.

У другому розділі розглядається функціонування міфологізмів та біблеїзмів в грекомовній публіцистиці. В цьому розділі проаналізована та підрахована частотність вживання міфологічних та біблійних елементів у періодиці за різними критеріями: у заголовках, за жанрами статей, за тематикою статей.

Висновки, які були зроблені під час теоретичного та практичного досліджень, розташовуються після кожного з основних розділів та загальні висновки – в кінці дисертації.

Завершує роботу список використаної літератури, що налічує 100 джерел.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МІФОЛОГІЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТА БІБЛЕЇЗМІВ

1.1. Міфологічне мислення як спосіб пізнання

Фантастичні й напівфантастичні оповідання передують тому, що можна назвати історією.

"Історія" – термін походить з грецької *historia* — це розпитування, дослідження, розвідування, оповідання про події, розповідь, історія (в сучасному розумінні) і, взагалі, наука, знання [10, с. 27].

Фантастичні оповідання про виникнення світу, народження богів, появу людей на землі, про початки культури – вміння використовувати і добувати вогонь, про стосунки людей і тварин, про всякі чудеса, про все "надприродне" – це міфи, що в своїй сукупності складають міфологію. Коли йдеться про первісний, донауковий світогляд далеких предків сучасного людства, то цей світогляд можна назвати "міфологічним". Між поетичним і міфологічним світосприйняттям багато спільного. Для обох є характерними метафори. Проте, якщо в поезії метафора – це просто вияв образного мислення, зближення явищ за їхніми ознаками, то в міфології схожі явища не зближуються за ознаками, а ототожнюються.

Життєдайною основою античної культури була міфологія. На зорі цивілізації міфологія була формою мислення, світосприйняттям і тлумаченням світу. У міфі поєднувалися розповідь і сакральне дійство обрядово-ритуального характеру, яке мало магічну силу. Варто зазначити, що художнього значення міф набув пізніше. Міфи створювалися в умовах суспільно-родового ладу, що ґрунтувався на родових сімейних зв'язках, тому природа і навколишній світ уявлявся своєрідним угрупованням живих розумних істот [11, с. 18].

Міф – це форма суспільної свідомості, первісна форма духовної культури людства, яка виникла на ґрунті народної фантазії, а потім набула нових властивостей і стала основою релігійних культів, філософських учень, літературних творів і шедеврів образотворчого мистецтва.

Приблизно у V ст. до н.е. з появою перших збирачів та оповідачів міфів зародилася наука міфологія – окрема галузь знань, що вивчає та класифікує міфи різних народів світу, всебічно аналізує міф як універсальне синтетичне явище. У розвитку античної міфології існує два періоди: архаїчний та класичний (хтонічний та олімпійський) [16, с. 115].

Дисгармонія та хаос – це головні риси архаїчної міфології. В історії людства цей період припадає на панування матріархату. У класичній міфології магічна сила божества сконцентрувалася в окремих антропоморфних істотах, що були наділені довершеною красою та безсмертям. Поступово сформувався функціональний розподіл сфер впливу між богами, у світі панували олімпійський лад і гармонія. У класичній міфології вперше з'явилися герої – нащадки богів і людей. Саме вони продовжили боротьбу з хтонічними чудовиськами, яку розпочав Зевс [16, с. 120].

Міфологія народів світу розвивалася у тісному взаємозв'язку. Основою середземноморської цивілізації є критська та мікенські культури. Більшість подій міфологічної історії Греції належать до мікенського періоду. Греки відрізнялися толерантністю і з великою пошаною ставилися до чужих богів. Антична культура базувалася на антропоцентричних уявленнях, особливому типу творчості, на прагненні гармонії, краси і справедливості. Отже, міфологія і культура античності – це основа європейської культури і мистецтва, невичерпне джерело мудрості, краси і натхнення для митців різних епох і народів. Неможливо заперечувати схожість міфічних сюжетів античного світу з міфічними сюжетами інших епох та інших народів. Передумовою грецького мистецтва є грецька

міфологія, тобто природа та самі суспільні форми, що вже перероблені несвідомо-художнім способом народної фантазії. Відомо, що грецька міфологія становила не тільки арсенал грецького мистецтва, але і його ґрунт.

Антична міфологія є певним еталоном для порівняння з міфологіями інших народів. У грецьких міфах є пережитки сивої давнини: відгуки ритуального людоджерства (канібалізму), мотиви кровозмісних зв'язків (інцестів), розповіді про вбивства дітьми батьків і батьками дітей, братовбивчі поєдинки, ворожнечу родів, криваві війни племен, людські жертвопринесення, про гомосексуалізм, ритуальне скотолозтво тощо. Але всі ці прослідки епохи первісної дикості засуджуються творцями міфів, які керуються гуманною мораллю. Незаперечні заслуги давніх греків перед культурою європейських, а якоюсь мірою і всіх інших народів сучасного світу.

Давньогрецьке слово *μῦθος*, як можна довідатися з словника, було досить багатозначним. За своїм змістом воно приблизно відповідало нашим словам – мова, прмова, слово, розмова, рада, вказівка, суть обговорення, задум, вислів, прислів'я, чутка, звістка, повідомлення, розповідь, оповідання, переказ, казка, байка, сюжет, фабула і міф у нашому його розумінні. Воно мало в грецькій мові багато дериватів – похідних слів, серед яких було і *μυθολογία* – виклад міфа, переказ, бесіда і міфологія в сучасному розумінні, тобто сукупність міфів якогось народу і наука, завданням якої є вивчення міфів. Якщо міфи склалися на світанку людської культури, то науку про міфи, перші спроби тлумачення міфів, можна знайти на початку давньогрецької філософії [19, с. 105].

Як було вже сказано вище, найбільше значення для світової культури, зокрема і для культури європейських народів, мали численні міфи давніх греків, збережені і доповнені давніми римлянами, що дає нам право казати про міфи античного світу. Мотиви цих міфів відображено не лише в античному словесному та образотворчому мистецтві, а і в мистецтві сучасних

народів, зокрема й в українському. Міфічні імена й назви ми знаходимо в термінології багатьох наук: у біології, зоології, ботаніці, палеонтології, астрономії. Натяки на античні міфи зустрічаємо в наших щоденних розмовах, читаємо в газетах, журналах та бачимо по телевізору. У повсякденному житті ми згадуємо про подвиги Геракла, Авгієві стайні, троянського коня, Ахіллесову п'яту, голову Медузи Горгони, про силу Антея, вогонь Прометея, нитку Аріадни, про бочки Данаїд, Танталові муки, Сізіфову працю, про олімпійський спокій, яблуко розбрату, Еросові стріли, самозакоханого Нарциса, про драконові зуби, золоте руно, про чоловічу красу Аполлона чи про жіночу вроду Афродіти, про морського бога Посейдона та лютого бога війни Ареса, про титанів і гігантів [25, с. 16].

Сюжети міфів – дуже різноманітні залежно від географічних, історичних та соціально-економічних умов, у яких вони склалися. Навряд чи можна дати чітку класифікацію міфів народів світу, в тому числі й античних міфів, за їхніми основними мотивами й компонентами. По-перше, той самий міф часто має кілька мотивів і відповідно кілька складників. Так, міф, присвячений Прометееві – благодійникові людства, в основному треба визначити як міф про культурного героя (евергета), але він має кілька мотивів: створення людей (антропогонія), викрадення для них вогню, навчання їх усіх ремесел, мистецтв, наук, ошукання богів під час жертвоприношення в Метоні ("гібристичний мотив"), покарання за викрадення вогню і прихильність до людей, пророкування Зевсові і, нарешті, змирення з ним (мотив угоди або договору). По-друге, простежується наявність у різних джерелах кількох варіантів того самого міфа. Наприклад, відомо три різних варіанти міфа про загибель Дедалового сина Ікара. Треба зауважити, що в різних народів світу, навіть таких, що ніколи в своїй історії не контактували, можна знайти схожі міфи. Передусім це пояснюється тим, що схожі міфи виникали на однакових стадіях розвитку первісних суспільств, а тому й сприймання явищ об'єктивної дійсності і міфологічна

інтерпретація їх були схожими в різних племен. Народи сучасного світу мріють про світле майбутнє, про поліпшення умов життя. В давніх міфах, навпаки, розповідалося про "світле минуле". В міфах щасливими були люди лише в далекому минулому, коли вони не знали ні наук, ні мистецтв, ні ремесел, жили в повній згоді з природою, яка їх оточувала [26, с. 15].

Греки, так само, як і інші давні народи, вважали різні лиха, що їх зазнавали люди – нещасливі випадки, хвороби, смерть, – за кару богів, розгніваних поганими вчинками людей. Вони вірили, що боги з висоти своєї величі стежать за людьми й оцінюють їхню поведінку, відповідно винагороджуючи або караючи смертних. Найвищою нагородою з боку богів було надання людям безсмертя. Що ж до кар, то їх було безліч. Боги покарали Тантала, Ніобу, Данаїд (дочок Даная), Ерісіхтона, тірренських розбійників і навіть добродійника людей – титана Прометея.

В багатьох міфах ідеться про різні фантастичні явища, про чудеса, а серед різних чудес дуже часто розповідається про неймовірні перетворення. Так, наприклад, чудо із "золотим дотиком" фрігійського царя Мідаса (сам він є історичною особою). Часто самі боги або якісь "надприродні" сили перетворюють людей на тварин, на рослини, камені чи інші речі. Скажімо, в міфі про Деметру і Персефону хлопці Аскалаб та Аскалаф перетворюються на ящірку і сову. Смертельно поранений вепром Адоніс стає червоною квіткою – горицвітом. Самозакоханий Нарцісс (чи правильніше Наркісс) також перетворюється на прекрасну квітку. Дафна, рятуючись від переслідування Аполлона, стає вічнозеленим деревом – лавром. Ніоба після загибелі своїх дітей, вбитих Аполлоном та Артемідією, обертається скелею.

Як виняток, у міфах трапляються і перетворення неживих речей на живих людей: наприклад, оживлення статуї, яку вирізьбив Пігмаліон, або створення Пандори, що мала стати жінкою Прометеєвого брата Епіметея і принести людям різні нещастя [30].

Часто в міфах діють фантастичні істоти – чудовиська. Так фантазія давніх греків створила кентаврів – напівлюдей-напівконею, Мінотавра – потвору з головою бика і тулубом людини, грізних Горгон із гадюками замість волосся, семиголову лернейську гідру в міфі про Геракла, триголового пса Кербера, що охороняв підземне царство Аїда-Плутона тощо.

У міфах часто розповідається про перетворення на зірки та сузір'я. Назви майже всіх сузір'їв так чи інакше пов'язуються з давньогрецькими міфами. Сузір'я Андромеди викликає в нашій пам'яті міф про Персея, а сам Персей також є серед сузір'їв, як і батьки Андромеди – Кефей (або Цефей) і Кассіопейя (Кассіопея); Пегас – це той крилатий кінь, на якому герой Беллерофонт вирушив проти Хімери; Велика Ведмедиця – німфа Каллісто (мати Аркада, родоначальника аркадян), Мала Ведмедиця – німфа Кіносура; Овен – той баран, на якому Фрікс і Гелла летіли до Колхіди. Геракл також перетворився на сузір'я (Геркулес); Оріон – мисливець, що був супутником Артеміди; Лев – той, якого в Немеї переміг Геракл; Ліра – це кіфара Орфея тощо. Навіть планети сонячної системи своїми назвами пов'язані з міфами: римський Меркурій – це грецький Гермес, Венера – це Афродіта, Марс – Арес (чи Арей), Юпітер – Зевс, Сатурн – Кронос, батько Зевса.

Досить багато існувало міфів про олюднені гори, річки, моря. У кожному природному явищі давні греки вбачали "надприродну" силу, втілену в образі, подібному до людського. Скажімо, вони уявляли Океан як велику ріку, що осягає весь суходіл, а також ототожнювали з богом.

У грецьких міфах відбилися різні нездійсненні для тих часів мрії людства: приборкання сил природи (подвиги Геракла та інших героїв), освоєння далеких земель і морів (подорожі аргонавтів і Одиссея), опанування повітряного простору (Дедал та Ікар), перемога над усіма хворобами і навіть смертю (міф про божественного лікаря Асклепія) [36, с. 40].

Багато поколінь письменників і художників брали і досі беруть образи для своїх творів із грецької міфології. Так, наприклад, образ титана

Прометея. Ним надихались і античні автори (до нас дійшла драма Есхіла "Прикутий Прометей"), і письменники пізніших часів: Педро Кальдерон, Вольтер, Персі Біші Шеллі, Йоганн Вольфганг фон Гете, Джорж Гордон Байрон, Кіндрат Рилєєв. Необхідно зазначити також твори української літератури: поему "Кавказ" Тараса Шевченка, драму "Іфігенія в Тавриді" Лесі Українки, поему "Прометей" Андрія Малишка.

Таким чином, неможливо переоцінити значення грецької міфології для світової культури. Це підкреслив свого часу Фрідріх Енгельс, який у своїй "Діалектиці природи" писав про досягнення "того маленького народу, універсальна обдарованість і діяльність якого забезпечили йому в історії розвитку людства місце, що на нього не може претендувати жоден інший народ".

В наслідок цього, історія грецького народу завжди починається з вивчення його міфів, їх можна назвати тим золотим фондом, що його в скарбниці своєї пам'яті повинна мати кожна освічена людина.

Ряд науковців дотримується думки про співіснування двох типів мислення: логічного та образно-міфологічного, що діють за принципом взаємодоповнення.

Не так давно європейська наука відкидала феномен міфологічного як властивості "дитинства людства", тим самим прихильники раціоналізму створили фантом *Homo rationalis*, якому вже недалеко до безликого бездуховного "супермена" [42, с. 20].

Сутність міфологічно-образної структури мислення полягає в ідеальному освоєнні дійсності. Впорядковуюча дія міфу здійснюється шляхом позначення явищ реальної дійсності за принципом "позитивний – негативний", в основі якого знаходиться універсальне для всіх культур бачення світу через зіставлення "космос – хаос". Аналізуючи залишки архаїчних культур (фольклорні пам'ятки, ритуали, обряди тощо), можна

виявити міфологічно-образну структуру етнічного (Олексій Лосєв, Клод Леві-Строс, Мирослав Попович).

Міфологія є універсальною формою моделювання світу. Основні параметри реальності (просторово-часові, персонажні, причинні) по-різному представлені в етнічних картинах світу, але сутність їх одна – пошук гармонії буття, впорядкування хаосу.

Міфологічна форма моделювання світу має тісний зв'язок з мовою свого етносу. В результаті фіксації мовою етнічної картини світу, основою якої є міфологічні образи (напр., Батька-Неба, Матері-Землі), виникають етнічні лексичні одиниці зі сталим семантично-асоціативним навантаженням, наприклад українські: "дощ іде, гай шумить, коник вороний, дівчина як калина" тощо. Сукупність таких лексичних одиниць або "гнізд" складає мовну картину етнічного світу [44, с. 201].

Сучасні етнологічні дисципліни не повинні нехтувати вивченням феномена міфологічного моделювання світу. Уявлення про Добро і Зло, Право як Вищу Справедливість, Праведність, Любов, Щастя, різноманітні морально-етичні настанови складають етнічно-духовну картину світу. Таким чином, елементи етнічної картини світу, маючи образно-міфологічну природу, зачіпають глибинні смисложиттєві орієнтації представників етнічної спільноти та становлять ґрунт національної ментальності.

Тим часом стан міфологічної форми моделювання світу кардинально змінився після примусової християнізації народів. Базова система християнських цінностей виявилася радикально протилежною природнім цінностям етнічних релігій.

Поняття Добра і Зла перевернулися з ніг на голову, що на перших етапах християнізації породило безліч протестів, непорозумінь, навіть кривавих розправ з прихильниками традиційних етнічних релігій та народної звичаєвості [49, с. 16].

Звернімося до книги Володимира Істархова "Удар руських Богів": за християнським світоглядом поняття Бог має моральну оцінку "дуже хороший", однак викликає емоцію – "страх" (за етнічним язичницьким світоглядом, Бог вважається Предком, Прабатьком, а отже другом і захисником, що і викликає емоцію "любов, вдячність"). Те саме з поняттям смирення, що в християнстві вважається добром і викликає емоцію "схвалення", або гординя, що християни вважають поганим і супроводжують емоцією "неприятність" (за етнічним світоглядом, смирення розглядалось як зрада ідеалів свободи, духовна і тілесна слабкість, викликало емоцію засудження, а поняття гординя – навпаки вважалось проявом достоїнства, людської гідності, бо стосувалось переважно воїнської касти захисників своєї землі, і викликало почуття пошани; у Велесовій Книзі згадується ім'я боярина Гордині).

Таким чином, глобальні явища руйнують природній шлях розвитку етносів, деформують етнічний світогляд і дезорієнтують людство, штовхаючи його в прірву світового хаосу [50, с. 16].

Завданням провідної верстви етносу є насамперед очищення ідеології від хибних стереотипів мислення і поведінки. А це справа нелегка, і вимагає тривалого часу для переосмислення широкими масами свого минулого. Тому для цього необхідна спеціальна державна програма, залучення наукових та інформаційних структур і установ різних рівнів, створення художньо-мистецьких засобів впливу на масову свідомість (особливо кінофільмів, книг, картин, скульптури, храмів етнічних релігій).

Міфологічне мислення – це образне уявлення про навколишню дійсність, яке ґрунтується на етнічному моделюванні світу, традиціях зіставлення явищ у системі "космос - хаос" та вираження його власними етнічними мовними, образними та символічними засобами [53, с. 55].

Однак первісне міфологічне розуміння історії, чи міфологічна історія, – це історія дуже специфічна, оскільки час у ній не рухається. Навіть за поділу

вже у пізній міфології на час міфічний (сакральний) і час історичний (профаний) зміни в суспільстві, що відбуваються в історичному часі, проєкціюються в час міфічний і зводяться до здійснених у ньому одноразових актів першотворення. Міфічний час при цьому постає як віковічний. Водночас він є універсальним першоджерелом не тільки інваріантних праобразів, але й магічних діючих духовних сил, що актуалізуються через ритуали інсценізації подій міфічної епохи і слугують засобом підтримки раз і назавжди встановленого порядку не лише у природі, а й в історії.

Цей час, за влучною характеристикою Єлезара Мелетинського, є тим часом, коли все було "не так", як тепер. Міфічне минуле – це не просто попередній час, а особлива епоха першотворення. Міфічний час передував початку емпіричного часу; міфічна епоха – це епоха першопредметів і першодій (перший вогонь, перший спис, перші вчинки тощо). Усе, що відбувалося за міфічного часу, набуває значення парадигми (з грецьк. – приклад, зразок, образ), розглядається як прецедент, що є зразком для відтворення вже тому, що такий прецедент мав місце у споконвічні часи. Таким чином, міфічний час ще не є історичним у власному, сучасному значенні цього слова [54, с. 63].

Незважаючи на те, що міфологія наскрізь просякнута антропоморфізмом і соціоморфізмом, її, однак, не можна ототожнювати з міфологічним осягненням історії природи й людини загалом. Міфологія справді визначає основні характеристики історичного світогляду міфологічного типу, але в деякому плані не вичерпує останнього, з поняттям порівняно вужчим. Вона становить ядро, найглибинніший концентр і водночас живильне середовище міфологічного світогляду. Адже, крім міфології, міфологічний світогляд включає в себе, нехай навіть у зародковому стані, й інші уявлення тогочасних людей про історичну реальність – трудові, побутові тощо. І все ж визначальну роль у структурі означеного світогляду відіграють міфи в їх

системних зв'язках, тобто – міфологія. В іншому ж аспекті міфологія може бути ширшим поняттям відносно історичного міфологічного світогляду, оскільки вона не вичерпується суто історичним змістом [58, с. 50].

Поняття "міфологія" вживається у кількох основних значеннях, тобто є полісемантичним. Насамперед, під міфологією розуміють процес виникнення, розвитку, структурування й функціонування певної системи міфів. Якщо ж міфологія розглядається як відповідна відносно самостійна галузь людських знань, присвячена спеціальному дослідженню міфів, термін "міфологія" набирає іншого тлумачення. Саме так визначав, наприклад, міфологію знаний фахівець з цього питання Олексій Лосєв. У відповідній статті "Філософської енциклопедії" він писав: "Міфологія (від грецьк. μύθος – переказ, сказання та λόγος – оповідь):

- 1) фантастичне відображення дійсності, що виникає внаслідок одуховнення природи й усього світу у первісній свідомості;
- 2) наука, що вивчає образи цього відображення – міфи та відповідні їм сказання" [62, с. 10].

Треба зазначити, що у всесвітній історії немає жодного народу, який оминув би етап міфотворчості.

Міфотворчість, наголошують Сергій Токарев та Єлеазар Мелетинський, розглядається як найважливіше явище культурної історії людства. У первісному суспільстві міфологія поставала як основний спосіб розуміння світу. Міф виражає світовідчуття й світорозуміння епохи його створення. Людині з давніх часів доводилося осмислювати навколишній світ. Міфологія й виступає як найдавніша, така, що відповідає стародавньому і особливо первісному суспільству, форма світосприйняття, розуміння світу й самої себе первісною людиною.

Міфотворчість, процеси виникнення, утвердження, поширення, поділу, існування й зміни міфів як первісної форми осягнення історичної дійсності людиною стародавнього суспільства залежать, безумовно, чималою мірою й

від зовнішніх обставин того часу – природних, побутових, історичних тощо. Однак не менше значення для правильного вивчення міфології та міфів, з яких вона складається, є розуміння міфології як необхідного, закономірного і неминучого етапу духовного розвитку кожного етносу [65, с. 17].

Таким чином, з одного боку, своєрідність тієї чи іншої міфологічної системи визначається самотутністю певного етносу, його власною унікальністю й конкретно-історичними умовами існування та розвитку. З іншого боку, вже сама міфологія чималою мірою зумовлює неповторність того чи іншого народу, впливає на характер його психології, ментальність, на особливості формування національної духовної культури та її внутрішній зміст, процеси наступного духовного самовизначення народу в контексті всесвітньо-історичної ходи історії людства. Основною складовою будь-якої міфології, її базовою структурною одиницею є міф. І, навпаки, важливою рисою міфологічного бачення навколишньої реальності є те, що міф ніколи не існує сам по собі, а лише сукупно, у вигляді певної множини міфів, іманентно, внутрішньо пов'язаних, тобто міфології.

Таким чином, можемо зробити висновок, що міфологічний світогляд є результатом практично-духовної діяльності людини. В міфологічному світогляді людина не відділяє себе від речей природного світу, а окрема людина не відділяє себе від суспільства в цілому. В міфологічному світогляді не існує чіткої межі між мисленням та мовленням, свідомістю та реальністю, предметом та думкою про предмет. Міфологічні оповідання розповідають нам про людиноподібних істот – богів та героїв, що уособлюють різні природні начала, оскільки в міфологічному світогляді світ і людина були єдиним, нерозривним цілим. Розрив цієї єдності призвів до роздвоєння людини, втрати нею гармонії з світом, що зробило можливим теоретичне відношення до світу і виникнення таких форм світогляду як наука, релігія, філософія.

1.2. Характеристика міфологізмів. Форми міфологізування

В зв'язку з тим, що у сучасному літературознавстві відсутній термін "міфологічні елементи", доцільно дати визначення цьому поняттю. І тому необхідно звернутися до праць із міфології, у яких представлені думки про сутність міфу, його властивості та функції. Набагато простіше було б визначити міфологічні елементи, як складові того чи іншого міфу (сюжети, герої, образи живої та неживої природи й ін.), але, даючи таке визначення, слід враховувати підсвідоме звернення авторів творів з архетипічними конструкціями.

Насамперед, необхідно розібратися, що ми можемо назвати міфологічними елементами.

Слід відзначити, що міфологія як наука про міфи має надзвичайно багату і тривалу історію. Першим спробували переосмислити міфологічний матеріал ще в добу античності. Вивченням міфів в різні періоди часу займалися такі вчені: Еггемер, Віко, Шеллинг, Макс Мюллер, Олександр Афанасьєв, Олександр Потебня, Клод Леві-Строс, Бронислав Малиновський, Люс'єн Леви-Брюль, Ернст Кассирер, Зигмунд Фройд, Карл Густав Юнг, Олексій Лосєв, Єлеазар Мелетинский, Ольга Фрейдєнберг, Мірча Еліаде та інші. Але до нашого часу не оформилося єдиної узагальненої думки про міфи. Безумовно, в працях дослідників є і точки дотику. Відштовхуючись саме від цих точок, вважаємо можливим виділити основні властивості та ознаки міфа [69, с. 73].

Представники різних наукових шкіл акцентують увагу на різних аспектах міфу. Так, Кембріджська ритуальна школа визначає міфи як ритуальні тексти, Ернст Кассирер (представник символічної теорії) говорить про їх символіку, Олексій Лосєв (теорія міфопоетизма) – звертає увагу на збіг

в міфі загальної ідеї і образу почуття, Олександр Афанасьєв називає міф найдавнішою поезією, Ролан Барт – комунікативною системою.

Різні словники по-різному представляють поняття "міф". На нашу думку, найбільш чітко визначення дає Літературний енциклопедичний словник: "Міфи – створення колективної загальнонародної фантазії, що узагальнено відбивають дійсність у вигляді чуттєво-конкретних персоніфікацій та істот, які вважаються реальними". У цьому визначенні, мабуть, і присутні ті загальні основні тези, з якими погоджується більшість дослідників. Але, безперечно, визначення не вичерпує всі характеристики міфу.

В статті Арсенія Гулиги перераховані так звані "ознаки міфу":

1. Сполучення реального та ідеального (думки і дії);
2. Несвідомий рівень мислення (опановуючи зміст міфу ми руйнуємо сам міф);
3. Синкретизм відображення (сюди ж входять: нероздільність суб'єкта і об'єкта, відсутність відмінностей між буденністю та надзвичайним) [30, с. 20].

Ольга Фрейденберг визначає суттєві характеристики міфу, даючи йому визначення у своїй книзі "Міф і література давнини". Звернімося до цього визначення: "Образне подання до форми кількох метафор, де немає логічної, формально-логічної каузальності і річ, простір, час, що сприймаються неділимо і конкретно, у якому людина і світ суб'єктно-об'єктно єдині, – цю особливу конструктивну систему образних уявлень, коли вона виражена словами, ми називаємо міфом" [79, с. 16].

Завдяки цьому стає зрозуміло, що основні характеристики міфу виходять із особливостей міфологічного мислення. Володимир Марков стверджує, що у міфологічному мисленні не різняться: об'єкт і суб'єкт, річ і її властивості, ім'я і предмет, слово і дія, соціум і космос, людина і всесвіт, природне і надприродне, а універсальним принципом міфологічного

мислення є принцип партиципації. Єлеазар Мелетинский впевнений, що міфологічне мислення проявляється у нечіткому поділі суб'єкта і об'єкта, предмета й знака, суті й її імені, мови та її атрибутів, одиничного і множинного, просторових і тимчасових відносин, походження і сутності [54, с. 10].

Слід зазначити, що у своїх працях різні дослідники відзначають такі характеристики міфу:

- сакралізація міфічного "часу первотворення", у якому криється причина встановленого світопорядку (Мірча Еліаде);
- нерозчленованість способу життя і значення (Олександр Потебня);
- загальна персоналізація (Олексій Лосєв);
- тісний зв'язок з ритуалом;
- циклічна модель часу;
- метафорична природа;
- символічне значення (Єлеазар Мелетинский).

З огляду на наведені характеристики міфу, зупинимось на міфологічних елементах.

Як зазначено в Літературному енциклопедичному словнику, міфологічні елементи не обмежуються міфологічними персонажами. Саме структура міфу відрізняє його від інших продуктів людської фантазії. Отже, саме структура визначає приналежність деяких елементів творів до міфологічних. У зв'язку з цим, міфологічним елементом може бути щось реальне, інтерпретоване певним чином (битва, хвороба, вода, земля, предки, числа тощо). У колі міфологічних елементів слід також згадати мотиви пов'язані з архетипами міфотворчого мислення. У статті Володимира Маркова "Література і міф: проблема архетипів" надається їх визначення як "первинних, історично помітних чи неусвідомлюваних ідей, понять, образів, символів, прототипів, конструкцій, матриць, що є своєрідним "нульовим циклом" і водночас "арматурою" всього універсуму людської культури"

[95, с. 117]. У свою чергу Володимир Марков виділяє три модальності архетипів:

1. Архетипи парадигмальні, тобто зразки для наслідування, програми поведінки, за допомогою яких людська свідомість звільняється від так званого "жаху історії";

2. Юнговські архетипи як структури колективного несвідомого, у яких контролюються основні розумові інтенції людини. Статус архетипів мають міфічні персонажі, первісні "стихії", астральні знаки, геометричні фігури, зразки поведінки, ритуали і ритми, архаїчні сюжети тощо;

3. Архетипи "фізікалістські". Вони відображають єдність структур космічних і ментально-психічних, понятійних і художньо-образних [51, с. 39].

Єлезар Мелетинский включає до кола міфологічних елементів олюднення природи й всього неживого, приписування міфічним предкам властивостей тварин, тобто уявлення, породжені особливостями міфопоетичного мислення.

Говорячи про міфологічні елементи, слід звернути увагу і на історичні елементи у деяких творах. Мірча Еліаде зазначає "одним з найважливіших характеристик міфу, що полягає у створенні типових моделей для суспільства", визнаючи "загальну людську тенденцію виставляти за приклад історію одного людського життя й перетворювати історичний персонаж на архетип". Відомості про процеси міфологізації історії закріплені навіть в Літературному словнику, де водночас стверджується можливість й протилежного процесу – історизації міфу. Тож не дивно, що ще у період античності виникло так зване евгемеричне трактування міфу, що пояснює появу міфічних героїв, обожнювання історичних персонажів. Ролан Барт також вважає, що "...міфологія обов'язково ґрунтується на історичній основі..." [81, с. 19].

Міф, що використовує автор у творі, набуває нових рис і значення. Авторське мислення накладається на мислення міфопоетичне, породжуючи власне новий міф, відмінний від свого прототипу. Саме в "різниці" між первинним і вторинним ("авторським міфом") криється закладений сенс, підтекст, заради висловлювання якого автор скористався формою міфу. Щоб "обчислити" глибинні сенс та значення, закладені авторським мисленням або його підсвідомістю, треба зазначити, як може відбиватися у творі міфологічний елемент.

В статті "Міфи" в Літературному енциклопедичному словнику названо 6 типів художнього міфологізму:

1. Створення своєї оригінальної системи міфологем.
2. Відтворення глибинних міфо-синкретичних структур мислення (порушення причинно-наслідкових зв'язків, химерне поєднання різних імен та просторів, дуалізм персонажів), які мають знайти до- чи свержлогічну основу буття.
3. Реконструкція давніх міфологічних сюжетів, інтерпретованих із часткою вільного осучаснення.
4. Введення окремих міфологічних мотивів і персонажів у зміст реалістичного оповідання, збагачення конкретно-історичних образів універсальними смислами і аналогіями.
5. Відтворення таких фольклорних і етнічних пластів національного буття й свідомості, де ще функціонують елементи міфологічного світогляду.
6. Подібність до притчи, лірико-філософська медитація, орієнтована на архетипічні константи людського і природного буття: будинок, хліб, дорога, вода, осередок, гора, дитинство, старість, любов, хвороба, смерть тощо [84, с. 8].

Крім того, інший варіант класифікації представляє Галина Шелогурова. Вона виділяє два основних підхода до використання міфів:

1. Використання автором традиційних міфологічних сюжетів й яскравих образів, прагнення досягти подібності ситуацій оповідання з відомими міфологічними.

2. Спроба моделювання дійсності за законами міфологічного мислення [77, с. 83].

Представлені погляди допоможуть у процесі виявлення міфологічних елементів в конкретних текстах.

Зауважимо, що поняття "міфологізм" тісно пов'язане з поняттям "символ".

Зпочатку розглянемо, що розуміють під терміном "символ". Визначенню поняття "символ" багато уваги приділив Андрій Білий. У його книзі "Символізм як світосприйняття" зустрічаємо висловлювання про три характерні риси символу:

1. Символ відбиває дійсність;
2. Символ – це образ, видозмінений переживанням;
3. Форма його художнього уявлення невіддільна від змісту [57, с. 33].

Валерій Брюсов зазначає, що символ передає те, що не можна просто "висловити". "Символ – натяк, вирушаючи від якого свідомість читача має самостійно дійти до тих "невисловлених" ідей, від яких відштовхувався автор" [14, с. 60].

Зупинимося на основних властивостях символу:

1. Особлива структура: нероздільна єдність способу життя та значення (тобто форми і змісту);
2. Символ висловлює щось невиразне, багатозначне, що належить до області відчуття, до області вічного й істинного, ідеальний зміст [11, с. 50].

Таким чином, можна встановити взаємозв'язок між символом і міфологізмом. По-перше, структурний. Саме будова насамперед зближує символ і міфологізм. Більшість міфів побудована за принципом символу,

символісти навіть любили називати свою поезію "міфотворчістю", створенням нових міфів.

Зв'язок міфологізму й символу вбачається й у їх функціях: міфологізм і символ передають почуття, те, що не можна "висловити".

Міфологізм і символ пов'язані як структурно, семантично, функціонально, так і генетично. Чимало дослідників звертали на це свою увагу. Наприклад, Олександр Потебня говорить про метафоричну (символічну) природу міфу, Віталій Саричев стверджує: "Символ неминуче призводить до міфу, міф виростає з символу. Символічне мистецтво обов'язково мистецтво міфотворче" [62, с. 10].

Необхідно зазначити, що використання міфологізмів пов'язане з бажанням вийти за соціально-історичні та просторово-часові рамки заради виявлення загальнолюдського змісту. Міфологізм використовують як інструмент, за допомогою якого автор проникає до історії людського духу, він також (міфологізм) є вираженням колективних соціальних переживань.

Наразі здається можливим визначити функції міфологізмів:

1. Використовується як засіб до створення символів;
2. За допомогою міфологізмів стає можливим вираз деяких додаткових ідей та задумів автора у творах;
3. До міфологізму вдаються як до художнього прийому;
4. Міфологізм виконує роль наочного, багатого значеннями прикладу.

Таким чином, міфологізм – це інструмент художньої організації матеріалу та засіб виразу певних національно-культурних моделей буття. Практика використання міфологічної тематики в публіцистиці постійно розширюється. Доречно зауважити, що міфологізм надзвичайно тісно пов'язаний з символом структурно, функціонально, семантично й генетично.

Переважна більшість міфологічних елементів грецької літератури походить саме з античної міфології, адже міфологія і культура античності – основа європейської культури і мистецтва, невичерпне джерело мудрості,

краси і натхнення для митців різних епох і народів. Відомо, що грецька міфологія становила не тільки арсенал грецького мистецтва, але і його ґрунт.

Розглянемо приклади міфологізмів грецького походження:

1. Αχιλλεύος πτέρνα – Ахіллесова п'ята – наразі крилатий вираз "ахіллесова п'ята" означає слабе, вразливе місце в людині. Походить з післягомерівського міфу, переданого римським поетом Гігіном, про те, що мати Ахілла, Фетіда, захотіла зробити тіло свого сина невразливим і для цього занурювала його до священної ріки Стікс. Вона тримала сина за п'яту, котрої не торкнулася вода, тому п'ята залишилась єдиним вразливим місцем Ахілла, куди він і був смертельно поранений стрілою Паріса.

2. Γόρδιος δεσμός – Гордіїв вузол – вузол на царському возі у святині Зевса в місті Гордіоні, у Фригії. За стародавніми джерелами, той хто розв'яже цього вузла стає володарем Малої Азії. У 333 до н. е. Олександр Македонський його розрубав мечем. У переносному значенні, "розв'язати гордіїв вузол" – вирішити важку справу.

3. Δαμόκλειος σπάθη – Дамоклів меч у грецькій міфології – прихована загроза. За давньогрецьким переказом сіракузький тиран Діонісій I (правив у V столітті до нашої ери) запропонував на один день зайняти свій престол Дамоклу – фавориту, оскільки Дамокл вважав свого покровителя найщасливішою людиною у світі, яка має все: владу, багатство, повагу. Відповідно, Діонісій дав йому також скуштувати свого "щастя". Однак під час бенкету Дамокл раптово помітив над своєю головою гострий меч, підвішений на кінській волосині. Так Діонісій дав зрозуміти Дамоклу, що благополуччя – примарне. У переносному сенсі – постійна небезпека, що загрожує при примарному благополуччі.

4. Δρακόντεια μέτρα – Драконівські закони (заходи) – надзвичайно жорстокі закони чи заходи. Назва походить від імені афінського законодавця з аристократичного роду Дракона (Драконта).

5. Η κεφαλή της Μέδουσας – Голова Горгони – словосполучення, пов'язане з головою медузи Горгони, що була відсічена Персеєм. У переносному сенсі – символ страшного, небезпечного.

6. Κλίνη του Προκρούστη – Прокрустове ложе – надумана міра, під яку підганяють всі факти, різні за своєю природою. Ліжко розбійника Прокруста, на яке той укладав своїх жертв.

7. Μερίδα του λέοντος – лєвова частка – лєв – один з найбільших звірів, тому лєвова частка теж означає найбільшу частину чогось. Але у першоджерелі – у байці давньогрецького байкаря Езопа – цей вираз мав і дещо інше значення. У байці Езопа лєв каже: "Першу частку я дістаю як учасник полювання, другу – за відвагу, третю беру, знаючи апетит своєї сім'ї. Хто сумнівається у моєму праві на четверту частку – нехай виступить". Отже, лєв забрав собі не найбільшу частку, а всю здобич [2, с. 95].

Існують такі форми "міфологізування" як:

1. Використання традиційних образів та сюжетів для створення стилізацій або варіацій на тему;
2. Реконструкція давніх міфологічних сюжетів;
3. Відтворення глибинних міфо-синкретичних структур мислення;
4. Введення окремих традиційних мотивів або персонажів в сферу реалістичної розповіді;
5. Відтворення традиційних шарів національного буття та свідомості;
6. Створення митцем "авторських міфів", оригінальної системи міфологем [57, с. 18].

1.3. Класифікація та загальна характеристика фразеологізмів біблійного походження

Біблія – багате джерело, яке надзвичайно широко використовується для поповнення фразеологічного фонду більшості мов світу, особливо тієї його

частини, де поширене християнство. Мовний стиль "Книги книг", її словник і синтаксис, насичена образність, а головне, смисловий та дидактичний зміст надихають численні покоління письменників, ораторів, науковців та журналістів. Біблійні фразеологізми (біблеїзми) становлять важливий і цікавий шар фразеології у багатьох мовах світу, оскільки їх відбір у кожній мові відбувається з одного загального джерела – Біблії [13, с. 96].

Вивчення лінгвістичної літератури, присвяченої дослідженню біблійних фразеологізмів (біблеїзмів), показало, що вони становлять важливий і цікавий шар фразеології у багатьох мовах світу, завдяки тому, що у кожній мові відбір біблеїзмів відбувається з одного загального джерела – Біблії. Біблійна фразеологія новогрецької мови, з одного боку, є частиною її фразеологічної системи, і, отже, біблійний фразеологізм набуває всіх диференціальних ознак фразеологічної одиниці, а з іншого боку, біблеїзми мають низку специфічних ознак, зумовлених їх походженням й особливою семантикою, а також стилістичною характеристикою та певними функціями у мові.

До специфічних рис біблеїзмів необхідно віднести, у першу чергу, їх змістовну структуру, в якій чітко простежуються морально-дидактичні, морально-етичні складники, а також їх лінгвістичні особливості, що виявляються в конотативності їх семантичної структури. Крім того, в біблійній фразеології спостерігається і процес десакралізації, що може спричинити іронічне або жартівливе забарвлення біблеїзму [23, с. 75].

Біблеїзм – це словосполучення, цитата (речення) або слово достеменно встановленого біблійного походження, що входить до лексичного складу мови й зафіксоване в текстах цієї мови. Оскільки більшість біблеїзмів є фразеологізмами, то поширене також поняття "біблійний фразеологізм" чи "біблійна ідіома". Попри те, що запозичення біблеїзмів у кожній мові відбувається з одного джерела – Біблії – біблеїзми кожної окремої мови мають низку своїх специфічних ознак, що зумовлені історією перекладів Біблії цією мовою та культурою народу-носія мови.

Слід сказати, що серед головних рис біблеїзмів: змістовна структура, в якій чітко простежуються морально-дидактичні, морально-етичні складники, а також лінгвостилістичні особливості, що виявляються в конотативності їх семантичної структури.

Популярність Біблії й звертання до біблійних текстів підвищили також й активність використання в художніх і публіцистичних текстах біблеїзмів, тобто окремих слів сучасної мови, які або просто запозичені з Біблії (κόλαση – "пекло", ἀγγελος – "ангел" тощо), або піддалися семантичному впливу біблійних текстів. Поряд з окремими словами, біблеїзмами називають і сталі словосполучення, а також цілі вирази й навіть фрази, що походять із Біблії, наприклад: Γενηθήτω φως – "хай буде світло! "; άρον άρον – "поспішайте"; Σόδομα και Γόμορα – "Содом і Гоморра"; ο άσωτος υιός – "блудний син"; μανα εξ ουρανού – "мана з небес"; οφθαλμόν αντί οφθαλμού – "око за око" та інші.

Насправді, дуже складно дати точне визначення біблеїзмам. Однак, вченим все таки вдалося встановити, що біблеїзм – це фразеологічна одиниця, що може бути й ідіомою, і крилатим висловом, і фразеологізмом, і навіть просто окремим словом біблійного походження. Біблійні фразеологізми мають смислову цілісність, структурну сталість, експресивно-емоційну образність [27, с. 65].

Велика кількість біблійних ідіоматичних одиниць зустрічається в багатьох мовах народів, що сповідають християнську релігію, і, отже, вони становлять інтерес для вивчення. У світі не існує єдиної й загально визнаної класифікації біблеїзмів, тому що це поняття є досить широким. Мовознавці класифікували біблеїзми за різними принципами. Необхідно розглянути три різні класифікації біблеїзмів, які відрізняються основними принципами. З точки зору походження біблеїзмів виділяють:

1. Вирази, які вже в тексті Біблії відрізняються цілісністю значення (άλφα και ωμέγα – "альфа й омега").

2. Фразеологізми, утворені на базі вільних словосполучень Біблії, але отримали нове фразеологічне значення (φωνή βοώντος εν τη ερήμω – "голос волаючого в пустелі").

3. Фразеологічні одиниці, не представлені даним лексичним складом у Біблії, але семантично відповідні їй текстам (απαγορευμένο μήλο – "заборонений плід") [31, с. 15].

Юрій Гвоздарьов доповнює наведену вище класифікацію й виділяє четвертий тип біблійних виразів – фразеологізми, обумовлені загальним змістом Біблії. Він розділяє ідіоми біблійного походження на дві великі групи:

1. "Добіблійські" (наприклад, αλοδιπομπλαίος τράγος – "козел відпущення"). Це фразеологізми, які вже в Біблії вживалися як метафоричні узагальнено-образні обороти.

2. "Постбіблійські", які у свою чергу діляться ще на дві підгрупи:

- ідіоми біблійного походження, утворені в результаті метафоризації біблійних вільних словосполучень; слід зазначити, що серед цих біблеїзмів також багато інтернаціональних.

- біблійні фразеологізми, які взагалі не зустрічаються в Біблії ні в прямому, ні в переносному значенні, а утворюються вже в мові на основі тих або інших сюжетів. Такі біблеїзми, як правило, не зустрічаються в інших мовах і можуть називатися національно-запозиченими [23, с. 105].

Володимир Гак класифікує біблеїзми таким чином:

За ступенем їхнього зв'язку з Біблією, де виділяються чотири підгрупи:

1. Первинні біблеїзми, які безпосередньо відбивають біблійний текст або ситуацію. До них належить переважна більшість біблійних фразеологізмів.

2. Вторинні біблійні фразеологізми, які лише віддалено пов'язані з текстом Біблії.

3. Безпосередні, які належать безпосередньо до Біблії.

4. Опосередковані, до яких належать запозичення з інших мов.

За семантикою виділяються дві підгрупи:

1. Біблеїзми, що мають пряме значення (Δεν θα μείνει πέτρα πάνω στην πέτρα – "каменя на камені не залишити").
2. Біблеїзми з переносним значенням (Απολωλός πρόβατο – "чорна вівця") [37].

На даний момент носії мови і української, і новогрецької, використовуючи біблійні вирази у повсякденному мовленні, зустрічаючи їх у зовнішніх джерелах, найчастіше навіть не підозрюють про їхнє походження. Вивчення фразеологізмів біблійного походження становить особливий інтерес завдяки їхній специфіці: з одного боку, біблійні фразеологічні одиниці мають всі властивості фразеологічних одиниць, а з іншої, являють собою фразеологічну мікросистему, підставою для об'єднання в яку є загальне генетичне джерело – Біблія. Все сказане дає змогу зробити висновок, що біблеїзми оточують нас усюди: у художній літературі, пресі, публіцистиці, а також в усному і письмовому мовленні. Вони прикрашають і роблять виразніше не тільки тексти, але й нашу мову. Взагалі, біблеїзми – це ідіоматичні вирази, які можуть бути як окремим словом, словосполученням, цитатою, так і навіть цілою фразою.

Висновки до розділу 1

У першому розділі кваліфікаційної роботи розглядається загальна характеристика міфологічних елементів та біблеїзмів. По-перше, було детально розглянуто міфологічне мислення як спосіб пізнання, класифікацію та загальну характеристику міфологізмів та біблеїзмів. В першому розділі роботи представлені думки про сутність міфу, його властивості, функції. Найбільш ретельно розглядаються основні значення та форми міфологічних елементів. Визначено, що використання міфологізмів пов'язане з бажанням вийти за соціально-історичні та просторово-часові рамки заради виявлення

загальнолюдського змісту. Міфологізм використовують як інструмент, за допомогою якого автор проникає до історії людського духу, він також (міфологізм) є вираженням колективних соціальних переживань.

Визначені наступні функції міфологізмів:

1. Використовується як засіб до створення символів;
2. За допомогою міфологізмів стає можливим вираз деяких додаткових ідей та задумів автора у творах;
3. До міфологізму вдаються як до художнього прийому;
4. Міфологізм виконує роль наочного, багатого значеннями прикладу.

Таким чином, можемо зробити висновок, що міфологізм – це інструмент художньої організації матеріалу та засіб виразу певних національно-культурних моделей буття. Практика використання міфологічної тематики в публіцистиці постійно розширюється. Переважна більшість міфологічних елементів грецької літератури походить саме з античної міфології, адже міфологія і культура античності – основа європейської культури і мистецтва, невичерпне джерело мудрості, краси і натхнення для митців різних епох і народів.

Далі було розглянуто класифікацію та загальну характеристику фразеологізмів біблійного походження. Наголошено, що біблійна фразеологія новогрецької мови, з одного боку, є частиною її фразеологічної системи, і, отже, біблійний фразеологізм набуває всіх диференціальних ознак фразеологічної одиниці, а з іншого боку, біблеїзми мають низку специфічних ознак, зумовлених їх походженням й особливою семантикою, а також стилістичною характеристикою та певними функціями у мові.

Визначено, що біблеїзм – це словосполучення, цитата (речення) або слово достеменно встановленого біблійного походження, що входить до лексичного складу мови й зафіксоване в текстах цієї мови. Оскільки більшість біблеїзмів є фразеологізмами, то поширене також поняття "біблійний фразеологізм" чи "біблійна ідіома". Виділені також головні риси

біблеїзмів: змістовна структура, в якій чітко простежуються морально-дидактичні, морально-етичні складники, а також лінгвостилістичні особливості, що виявляються в конотативності їх семантичної структури.

У світі не існує єдиної й загальновизнаної класифікації біблеїзмів, тому що це поняття є досить широким. Мовознавці класифікували біблеїзми за різними принципами. В першому розділі наведено три різні класифікації біблеїзмів, які відрізняються основними принципами.

Вивчення фразеологізмів біблійного походження становить особливий інтерес завдяки їхній специфіці: з одного боку, біблійні фразеологічні одиниці мають всі властивості фразеологічних одиниць, а з іншої, являють собою фразеологічну мікросистему, підставою для об'єднання в яку є загальне генетичне джерело – Біблія. Все сказане дає змогу зробити висновок, що біблеїзми оточують нас усюди: у художній літературі, пресі, публіцистиці, а також в усному і письмовому мовленні. Вони прикрашають і роблять виразніше не тільки тексти, але й нашу мову. Взагалі, біблеїзми – це ідіоматичні вирази, які можуть бути як окремим словом, словосполученням, цитатою, так і навіть цілою фразою.

Функціонування міфологічних елементів та фразеологізмів біблійного походження у газетному дискурсі детально буде розглянуто у другому розділі роботи.

РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІОНУВАННЯ МІФОЛОГІЗМІВ ТА БІБЛЕЇЗМІВ В ГРЕКОМОВНІЙ ПУБЛІЦИСТИЦІ

2.1. Вживання міфологізмів та біблеїзмів у періодиці. Специфіка газетного жанру

Як найдавніший засіб масової інформації, у якому склалися й формувалися основні стилістичні прийоми й засоби, характерні для мови масової комунікації в цілому, газета і мовні особливості газетних повідомлень привертають підвищену увагу лінгвістів. Аналіз літератури засвідчив, що, незважаючи на деякі термінологічні розбіжності, більшість дослідників (Гарольд Лассуелл, Куінсі Райт, Деніс Макквейл) виокремлює наступні основні функції ЗМІ:

1) інформативну, тісно пов'язану з одним із головних завдань масової комунікації – інформувати про події, що відбуваються. У пресі ця функція реалізується насамперед у матеріалах новин;

2) розважальну, яку велика кількість зарубіжних дослідників визнає провідною. Ця функція реалізується в газетних матеріалах розважального характеру;

3) освітню, що виявляється у поширенні знань і підвищенні культурного рівня аудиторії. У друкованих виданнях ця функція реалізується головним чином у статтях культурологічного характеру;

4) рекламну, пов'язану з впливом на масову аудиторію і використовувану з метою переконання у необхідності придбати ті чи інші товари або скористатися певними послугами. Зазначимо, що у багатьох англійських дослідженнях цю функцію часто називають функцією переконання (*persuasive function*). У друкованих засобах масової інформації ця функція реалізується або у спеціальних рекламних розділах газети, або імпліцитно у будь-якій газетній публікації у вигляді прихованої реклами;

5) ідеологічну (у деяких класифікаціях – інтерпретаційну), яку не без підстав вважають однією з найважливіших функцій ЗМІ, оскільки через свою суспільну природу ЗМІ є глибоко ідеологічними.

6) функцію формування громадської думки. Ця функція повинна здійснюватися тільки з допомогою правдивої, точної й повної інформації;

7) функцію соціальної критики. Ця функція характеризується боротьбою із суспільними вадами, відкриттям нових шляхів удосконалення суспільства;

8) світоглядну – формування світогляду або окремих його аспектів кожного свого реципієнта;

9) аксіологічну – формування ціннісних орієнтацій аудиторії, на яку спрямовано публіцистичний виступ;

10) естетичну – прагнення викликати вище соціальне почуття людини – естетичну насолоду [32, с. 65].

Необхідно відзначити, що всі наведені функції тісно взаємодіють між собою і в тому чи іншому поєднанні реалізуються практично у будь-якому кінцевому продукті масової комунікації, зокрема, у газетних публікаціях.

Публіцистична творчість, на нашу думку, є синтезом літературної, наукової та журналістської діяльності. Однак дуже важко визначити, який із цих трьох своєрідних "кітів" переважає в її природній структурі. Та й виділяти найважливіший елемент не доцільно, адже всі складники є однаково вагомими та невід'ємними частинами публіцистики.

Треба зауважити, що газета – це засіб інформації, а також засіб впливу на широку та неоднорідну аудиторію читачів. Так як газету зазвичай читають в умовах, коли важко зосередитись (в метро, за сніданком, після роботи тощо), то існує необхідність подавати матеріал стисло та лаконічно, але повідомивши всю необхідну інформацію [38, с. 160].

Завдяки нашому дослідженню, можемо впевнено стверджувати, що загальна картина грецької преси досить різноманітна, починаючи від серйозних видань і до "жовтої преси".

Необхідно виділити найбільш істотні характерні риси грецької преси:

- 1) Розмовно-фаміл'ярний характер ряду матеріалів.
- 2) Емоційна забарвленість шляхом вживання жаргонізмів, перифраз.
- 3) Офіційність титулів та звернень.
- 4) Специфічність газетних заголовків.
- 5) Лексичні особливості газетно-інформаційних матеріалів.
- 6) Вживання термінів.

В газетно-інформаційному стилі дуже широко вживаються власні назви, імена, що роблять повідомлення більш конкретним описуючи якісь події на певній місцевості, або тих, що стосуються певних людей або установ. Через це у реципієнта мають бути певні попередні знання, що дозволить йому пов'язати назву з предметом чи об'єктом, що називається.

Ще однією особливістю цього жанру є намагання грецьких журналістів зробити сухе повідомлення більш емоційно яскравим за рахунок вживання в тексті допоміжних засобів – жаргонізмів, професіоналізмів, термінів, приказок, фразеологізмів. У даному дослідженні ми приділяємо увагу вживанню саме міфологізмів та біблеїзмів у газетному дискурсі [68, с. 73].

Особливістю газет в Греції є, звичайно, заголовки газетних матеріалів. Автори статей докладають максимум зусиль аби заголовок їх статті складався з якомога меншої кількості слів, при цьому передавав інформацію про яку йдеться і привертав до себе увагу читача. Так аби читач побачивши заголовок вже був зацікавлений придбати газету і прочитати саме ту статтю, заголовок якої йому видався цікавим з інформаційної точки зору.

Взагалі, так як автори статей намагаються привернути увагу читача і зробити так, щоб він таки прочитав сам матеріал, то заголовки часто не передають зміст статті, а навпаки, бувають зовсім в незначній мірі пов'язані з нею. Тому основна інформація знаходиться у підзаголовку.

Дослідники відмічають, що в газетній лексиці є велика кількість власних назв: назв організацій, закладів, топонімічних назв. А також широко

використовуються газетні кліше. Це "готові формули", які або вказують на джерело інформації або є просто політичними штампами.

Специфіку газетно-інформаційних матеріалів складають вже вищезгадані кліше, а також фразеологізми. Треба відзначити, що суспільно-політичний стиль більше ніж будь-який інший стиль є наближеним до художньої літератури. В суспільно-політичних текстах, статтях, оглядах широко використовується образна фразеологія. Характеризуючись метафоричністю, вона надає висловлюванню виразності, яскравості, своєрідності. В газетно-інформаційних матеріалах також часто зустрічаються багатозначні терміни, терміни-синоніми, скорочені терміни. Один і той же термін може бути перекладений по-різному, в залежності від ідейної направленості тексту, в якому його було вжито. Терміни, що зустрічаються в газетно-інформаційному матеріалі, належать, в першу чергу, до політичної номенклатури, економіки та міжнародних відносин, а обсяг речення направлений на те, щоб не ускладнювати сприйняття читача, тобто зазвичай довгі та розгорнуті складнопідрядні конструкції уникаються.

Ще однією особливістю, яка притаманна грецькому газетно-інформаційному стилю – це переплетення книжної лексики та розмовної мови.

Зупинимося на основних ознаках газетно-публіцистичного стилю.

Системний опис газетно-публіцистичного стилю викликає певні труднощі унаслідок його (стилю) негомогенної природи, яка відбиває збірність об'єкта та багатоплановість проблематики і виявляється в поліжанровості і багатопідстильності [76, с. 200].

Основними рисами газетного стилю є логічна чіткість синтаксичних конструкцій, ретельно продумане вживання слів, використання різних виразних та зображальних засобів. Важливу роль у газетно-публіцистичному стилі відіграють терміни певної тематики, імена та назви, а також особливий характер заголовків, широке використання газетних кліше, наявність

елементів розмовного стилю і жаргонізмів тощо. Крім того, для газетно-інформаційних текстів характерне використання фразеологічних зворотів, що найчастіше зустрічаються у даному жанрі, у відповідності до його цілеспрямованості. Основу мови газетно-публіцистичного стилю складає книжково-повсякденна лексика, що являє собою поєднання елементів лексики і синтаксичних структур різних стилів. Але треба зазначити, що при цьому частково зберігається чи втрачається стилістичне забарвлення. Книжковий характер мови газетного стилю визначається тим, що він виражає цілісну інформацію, заздалегідь продуману та організовану [82, с. 78].

Що стосується фразеології, то газетно-інформаційний стиль визначається широким використанням готових формул або кліше. Тут виділяються численні вставні звороти, що вказують на джерело інформації, стійкі словосполучення із стертою образністю.

Функціонально-стильова єдність мови газети забезпечується реалізацією в газетних текстах інформативних й оцінних елементів, проте засоби реалізації цих елементів і ступінь превалювання одного над іншим різняться залежно від жанрових різновидів газетних публікацій, основними з яких є інформаційні тексти, інформаційно-аналітичні тексти, тексти групи features (розважальні матеріали) [72, с. 104].

Характерною рисою газетного тексту є інтертекстуальність, яка виявляється у використанні фрагментів прецедентного тексту в тексті-реципієнті. Оскільки біблеїзми, які є фрагментами прецедентного тексту (Біблії), вельми активно використовуються носіями християнської культури у мовленні, видався цікавим розгляд їх функціонування у газетно-публіцистичному тексті з урахуванням того факту, що мова газети відрізняється швидкістю реакції на зміни і нововведення у мовній структурі соціуму.

Біблія – це плідне джерело, яке надзвичайно широко використовується для поповнення фразеологічного фонду більшості мов світу, особливо тієї

його частини, де поширене християнство. Мовний стиль "Книги книг", її словник і синтаксис, насичена образність, а головне, смисловий та дидактичний зміст надихають численні покоління письменників, ораторів, журналістів.

Грецька культура вже протягом багатьох століть перебуває під великим впливом християнського віровчення, що не могло не відбитися в тому числі й у дзеркалі новогрецької мови. Тому цілком зрозумілий значний інтерес багатьох філологів до біблійних текстів, а також до вивчення їх впливу на лексичний фонд мови, зокрема, до вивчення біблеїзмів (слів та виразів біблійного походження) та їх функціонування у різних сферах мовної діяльності.

Останнім часом у лінгвістичній літературі з'явилася значна кількість робіт, присвячених аналізу біблеїзмів. Розглядаються їх структурно-семантичні особливості, своєрідність функціонування у різних мовах, вивчається етимологія біблеїзмів тощо. У багатьох роботах з'ясовуються значення та відновлюється історія формування біблеїзмів у процесі їх функціонування у мові (у роботах Володимира Макарова 1993-1996; Юрія Гвоздарьова 1994; та ін.) [23, с. 95].

Функціонально-стильова лімітація аналізованого мовленнєвого матеріалу (газетні тексти) пояснюється тією важливою роллю, яку відіграють мас-медіа в житті сучасного суспільства. Крім того, мова газети, з одного боку, є полігоном інноваційних процесів, що відбуваються в загальнонаціональній мові, а з іншого боку, через використання кліше, газетних штампів, характерної фразеології виявляє певні глибинні, вкорінені компоненти мовної картини світу відповідного співтовариства. Не випадково не послаблюється інтерес лінгвістів і до дослідження мови мас-медіа, механізмів впливу ЗМІ (зокрема газети як найдавнішого засобу масової інформації) на аудиторію й особливостей їх функціонування [32, с. 50].

Вивчення лінгвістичної літератури, присвяченої дослідженню біблійних фразеологізмів (біблеїзмів), показало, що вони становлять важливий і цікавий шар фразеології у багатьох мовах світу, оскільки їх відбір у кожній мові відбувається з одного загального джерела – Біблії. Біблійна фразеологія новогрецької мови, з одного боку, є частиною її фразеологічної системи, і, отже, біблійний фразеологізм набуває всіх диференціальних ознак фразеологічної одиниці, а з іншого боку, біблеїзми мають низку специфічних ознак, зумовлених їх походженням й особливою семантикою, а також стилістичною характеристикою та певними функціями у мові.

До специфічних рис біблеїзмів необхідно віднести, у першу чергу, їх змістовну структуру, в якій чітко простежуються морально-дидактичні, морально-етичні складники, а також їх лінгвістичні особливості, що виявляються в конотативності їх семантичної структури. Крім того, в новогрецькій біблійній фразеології спостерігається і процес десакралізації, що може спричинити іронічне або жартівливе забарвлення біблеїзму [70, с. 140].

Беручи до уваги екстралінгвістичний фактор (популярність і вивченість Біблії у християнських країнах), можна з упевненістю констатувати, що лінгвістичні переваги її тексту – яскрава образність, наочність, доступність, експресивна насиченість поряд із семантичною глибиною, філософською ємністю і дидактичним спрямуванням – стали важливими факторами, які стимулювали процес фразеологізації багатьох прото-фразеологічних виразів, тобто виходу з "материнського" тексту і самостійного функціонування поза біблійним контекстом як одиниць загального пареміологічного фонду новогрецької мови [82, с. 115].

Частота використання біблеїзмів у тексті газети залежить від ступеня семантичної ємності й лаконічності останніх: лексично громіздкі біблеїзми (напр., Μνήσθητί μου κύριε εν τη Βασιλεία σου • τα τω Καίσαρι τω Καίσαρι και τα Θεώ τω Θεώ • ουκ ελ' άρτω μόνω ζήσεται άνθρωπος) користуються меншою

у порівнянні з лаконічними біблеїзмами (напр., Γενηθήτω φως· στήλη άλατος· άρον άρον) популярністю через тяжіння мови газети до стислості у поєднанні зі змістовністю.

Найчастіше в грецькій періодиці зустрічаються наступні фразеологізми біблійного походження:

1. Βρήκε ο Φίλιππος τον Ναθαναήλ – зустрів Филип Натанаїла.

Зустрів Филип Натанаїла і сказав: ми знайшли Месію – так оповідає св.Йоан Євангеліст. Вживається, коли люди дуже підходять один одному, мають багато спільного.

Наприклад: Βρήκε ο Φίλιππος τον Ναθαναήλ (заголовок статті про підписання угоди)

(<http://www.emprosnet.gr/news/trehonta-kai-epikaira/46862-vrike-o-filippos-nathanail>)

2. Οίνος ευραίνει καρδίαν ανθρώπου – вино веселить серце людини. І вино веселить серце людини, і єлей намащує лице її, і хліб – підкріплює серце людини.(Псалом 103).

Наприклад: Οίνος ευραίνει καρδίαν ανθρώπου...Αλλά καρδιά πονάει!

(<http://abelonas.news.com/2010/05/blog-post.html>)

3. Έσπειρε ζιζάνια ή σπέρνει ζιζάνια – сіяти (посіяти, вносити, внести) розбрат – викликати ворожнечу, чвари, паніку.

Наприклад: Εκπρόσωπος του κόμματος σπέρνει ζιζάνια στην κυβέρνηση.

(<http://olympia.gr/2013/09/01>)

4. Μη κρίνετε, ίνα μη κριθήτε. (Μην κρίνεις για να μην κριθείς.)

(Ματθ. 7:1). – не судить та й вас судити не будуть. Одна із заповідей Христа.

Наприклад: Σχετικά μ'αυτό μπορώ να σου πώ μόνο Μην κρίνεις για να μην κριθείς!

(<http://abelonas.com/2010/05/post.html>)

5. Κρανίου τόπος – (ο Γολγοθάς) – лобне місце, Голгофа (грец. Голгоθά від арамейського Gûlgaltâ – череп) – пагорб, на якому було розіп'ято Ісуса

Христа. За описами, це місце знаходиться поблизу Єрусалима, проте його точне розташування невідоме. "Лобне місце" є слов'янським перекладом з грецького – "Кранієво місце" або з єврейського – "Голгофа"(таку назву пагорб Голгофа отримав через те, що верхня його частина представляла собою голу скелю, що віддалено нагадує людський череп).

Наприклад: Ποιος γνωρίζει που είναι ο πραγματικός κρανίου τόπος του...

(<http://www.alfavita.gr/arthron>)

Спроба встановити хронологію коливання активності використання біблеїзмів у газетних публікаціях уможливила припущення про наявність зв'язку між драматичними подіями глобального масштабу й активізацією біблеїзмів у текстах публікацій.

Насамперед, визначимо, що в тексті Біблії основним джерелом біблеїзмів (близько 80% від усієї мовної вибірки) стають притчі Христа, невеличкі оповідання, алегоричні за формою і морально-дидактичні за метою. При цьому поповнення пареміологічного фонду новогрецької мови відбувалося як за рахунок цитатного відтворення висловлень Христа з більшим чи меншим ступенем трансформації їх форми і змісту (напр., γενηθήτω φως· αυξάνεσθε και πληθύνεσθε· μη μου άπτου· αγαπάτε αλληλους· το πνεύμα πρόθυμο η δε σάρκα ασθενής· δεν θα μείνει πέτρα πάνω στην πέτρα· μη κρίνετε, ίνα μη κριθήτε·), так і за рахунок появи сюжетно зумовлених фразеологізмів, тобто слів або словосполучень, які у згорнутому вигляді номінували певний сюжетний конфлікт і, головне, його морально-етичне трактування (напр., Σόδομα και Γόμορα· Κρανίου τόπος· Ιούδα Ισκαριώτη).

Беручи до уваги екстралінгвістичний фактор (популярність і вивченість Євангелія у християнських країнах), можна з упевненістю констатувати, що лінгвістичні переваги тексту – яскрава образність, наочність, доступність, експресивна насиченість поряд із семантичною глибиною, філософською ємністю і дидактичним спрямуванням – стали важливими факторами, які стимулювали процес фразеологізації багатьох прото-фразеологічних виразів,

тобто виходу з "материнського" тексту і самостійного функціонування поза біблійним контекстом як одиниць загального пареміологічного фонду новогрецької мови [55].

Історія грецького народу завжди починається з вивчення його міфів, їх можна назвати тим золотим фондом, що його в скарбниці своєї пам'яті повинна мати кожна освічена людина. Тому зовсім не дивно, що в періодичних виданнях Греції ми зустрічаємо досить велику кількість міфологізмів [58, с. 95].

Треба зазначити, що найчастіше автори статей використовують наступні міфологізми:

1. Μήλο της έριδος – яблуко розбрату – причина суперечки, ворожнечі. Розглянемо походження цього міфологізму: богиня розбрату Еріда покотила між гостями на весільному бенкеті золоте яблуко з написом: "Найпрекрасніший". У числі гостей були богині Гера, Афіна і Афродіта, які заперечалися про те, хто з них отримає яблуко. Суперечку їх вирішив Паріс, син троянського царя Пріама, присудивши яблуко Афродіті. У подяку Афродіта допомогла Парісу викрасти Олену, дружину спартанського царя Менелая, через що сталася Троянська війна.

Наприклад: Μήλο της έριδος η πλατεία Ταξίμ.

([Http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=360981](http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=360981))

2. Γόρδιος δεσμός – Годіїв вузол – "розрубати Гордіїв вузол" – прийняти швидко і сміливе рішення заплутаного і складного питання. Згідно з грецької легендою, заплутаний вузол, яким фрігійський цар Гордій прив'язав ярмо до дишла воза. Оракул передбачив: той, хто розв'яже вузол буде панувати над світом. Олександр Македонський в 334 році до нашої ери у відповідь на пропозицію розплутати вузол просто розрубав його мечем.

Наприклад: Οσο άλυτος και ολέθριος υπήρξε ο γόρδιος δεσμός του Παναθηναϊκού με τα αλλεπάλληλα σουτ τριών πόντων απέναντι στη ζώνη της

Μπαρτσελόνα, εξίσου άλυτος και μοιραίος απέβη και εκείνος που βρήκε μπροστά του χθες ο Ολυμπιακός ...

(<http://www.sentragoal. / article.asp? CATID = 17011 & Subid = 2 & PubID = 129359879>)

3. Ο Μίτος της Αριάδνης – нитка Аριάдни – це те, що допомагає знайти вихід зі скрутного становища, складної ситуації. За ім'ям Аριάдни, дочки критського царя Міноса, яка, згідно давньогрецьким міфам, допомогла афінському царю Тесею після того, як він убив напівбика-напівлюдину Мінотавра, вибратися з підземного лабіринту за допомогою клубка ниток.

Наприклад: Εδώ ψάχνουμε να βρούμε τον μίτο της Αριάδνης που θα μας βγάλει απ τον λαβύρινθο αυτού του περίπλοκου κόσμου.

(<Http :// o-mitostisariadnis. article.com />)

4. Το κουτί της Πανδώρας – скриня Пандори – джерело багатьох нещасть, лих. Від давньогрецького міфу про Пандору, згідно з яким люди колись жили, не знаючи ніяких нещасть, хвороб та старості, поки Прометей не викрав у богів вогонь. За це розгніваний Зевс послав на землю прекрасну жінку – Пандору; вона отримала від бога скриньку, в якій були замкнені всі людські нещастя. Незважаючи на попередження Прометея не відкривати скриньку, Пандора, підбурювана цікавістю, відкрила її і розсипала всі нещастя.

Наприклад: Το «Κουτί της Πανδώρας» «ξεφυλλίζει» το λεξικό της κρίσης.
(<Http :// www.livemovies.gr / shows / to-kouti-ths-pandoras>)

5. Μαρτύρια του Ταντάλου – Танталови страждання, муки – нестерпні нескінченні страждання. За Гомером, Тантал відчував в підземному царстві нестерпні муки голоду і спраги. Стоячи по шию у воді, він не міг дістати води і, бачачи поблизу себе розкішні плоди, не міг скуштувати їх: як тільки він відкривав рота, щоб випити води, або піднімав руки, щоб зірвати плід, вода витікала і гілка з плодами відхилялася.

Наприклад: Υπό αυτή την οπτική γωνία, λοιπόν, μάλλον έχουν δίκιο όσοι παρομοιάζουν την εικόνα των τελευταίων ημερών με το «μαρτύριο του Ταντάλου» που κάθε φορά που κατάφερε να ανεβάσει τον βράχο στην κορυφή μια αόρατη δύναμη τον γύριζε προς τα πίσω και από εκεί που ξεκίνησε.

([Http :// www.inews.gr/263/cha-to-martyrio-tou-tantalou.htm](http://www.inews.gr/263/cha-to-martyrio-tou-tantalou.htm))

6. Η φωτιά του Προμηθέα – Прометеїв вогонь – священный вогонь, що горить в душі людини; негасиме прагнення до досягнення високих цілей.

Прометей – один з титанів. Він вкрав з неба вогонь і навчив людей користуватися ним, таким чином підірвавши віру в могутність богів. За це розгніваний Зевс наказав Гефесту (Богу вогню і ковальського мистецтва) прикувати Прометея до скелі. Щодня прилітав орел і мучив печінку прикутого титана.

Наприклад: Επαληθεύεται η Μυθολογία μας για τον Προμηθέα με τη φωτιά;
(<http://www.sakketosaggelos.gr/Article/2386/>)

7. Πτήση του Ίκαρου – Політ Ікара – ризикована, небезпечна справа. Ікар, всупереч застереженню Дедала, свого батька, занадто близько підлетів до сонця зі своїми, воском прикріпленими крилами, впав на землю.

Наприклад: Άκουσα σήμερα Πτήση του Ίκαρου των Iron Maiden, μετά από αρκετό καιρό.

(<http://indrakopoulos.wordpress.com85>)

8. Νάρκισσος – людина, яка любить тільки себе.

Нарцис – красивий юнак, син річкового бога Кефіса і німфи Лейріопи. Одного разу Нарцис, який ніколи нікого не кохав, нахилився над струмком і, побачивши в ньому своє обличчя, закохався в самого себе й помер від туги. Тіло його перетворилося на квітку.

Наприклад: Σύμφωνα με πρόσφατη ιταλική έρευνα που πραγματοποίησε ο Τονίνο Καντέλμι, ψυχίατρος στο νοσοκομείο Regina Margherita της Ρώμης και συγγραφέας του Narciso Sono IO (Είμαι νάρκισσος), τέσσερις στους δέκα Ευρωπαίους είναι νάρκισσοι.

([Http://www.shape.gr/psixologia/apoktise-aftopethisi/narkissos.html](http://www.shape.gr/psixologia/apoktise-aftopethisi/narkissos.html))

Таким чином, можемо зробити висновок, що наведені міфологізми досить часто використовуються у статтях новогрецькою мовою, що надає їм ознак емоційності та експресивності; міфологізми надають контексту особливу виразність. При визначенні функції міфологізмів необхідно знати, що найчастіше, той самий міфологізм або "піднімає" контекст, або надає йому іронічне, гумористичне або інше забарвлення.

Міфологічні елементи виступають і в ролі засобу створення мовного колориту, і як лексичний засіб розмовно-побутового характеру.

2.2. Використання міфологічних елементів та фразеологізмів біблійного походження в заголовках статей

Розвиток мас-медіа зумовлює підвищену зацікавленість науковців до мови сучасних засобів масової інформації. Необхідність вивчення газетних заголовків зумовлюється тим, що в них використовується не випадковий набір експресивних та граматичних засобів, а система, у якій усі елементи пов'язані та взаємозумовлені. Крім того, заголовок посідає важливе місце в системі масової комунікації, адже його призначення – бути скомпресованим репрезентантом змісту та головної думки опублікованих матеріалів. Питання мовного оформлення заголовків порушуються у працях багатьох науковців, але необхідно зробити акцент на тому, що фразеологічні засоби в газетних заголовках досліджено недостатньо.

Використання фразеологізмів (у нашому дослідженні міфологізмів та біблеїзмів) у мові преси явище поширене, адже фразеологічна одиниця відіграє важливу роль у побудові газетного тексту. Щодо цього Анатолій Григораш зазначав: "Уже стала традиційною думка про дві функції газетної мови – інформативну та експресивну. Функцію експресивну можуть виконувати марковані слова й цілі висловлювання, покликані оживити

виклад, зацікавити читача, дати матеріалу емоційний заряд. Цю ж функцію можуть виконувати і фразеологічні одиниці. Вони не тільки називають предмети, явища різного порядку, вони ще й характеризують їх. За ознакою суб'єктивної оцінки фразеологізми можна поділити на дві групи: одні дають позитивну оцінку явищу, інші – негативну. Вони загострюють увагу читача на тих чи тих особливостях, виявляють ставлення автора до описуваного, допомагають логізувати думку". У газетних текстах міфологізми та біблеїзми дуже широко використовуються як у формі, у якій вони зафіксовані у словнику, так і у видозміненому вигляді [28, с. 30].

У газеті заголовок називають одним із найважливіших елементів, від якого багато в чому залежить зміст тексту. Можна сказати, що заголовок керує увагою читача, допомагає йому швидко отримати інформацію про зміст матеріалів, вибрати цікаве. Вагомість і значення заголовка незаперечні, адже, крім стислого повідомлення читачеві основного змісту публікації, заголовок має спонукати реципієнта до прочитання надрукованого. Характер і оформлення заголовка значною мірою визначають, чи буде прочитано газетний матеріал. Яскравий та правильно оформлений заголовок підвищує ефективність статті. І навпаки, через невдале оформлення заголовка різко знижується вплив важливих матеріалів на читача, оскільки статтю з невиразним заголовком можуть просто не помітити, а отже, не прочитати.

Заголовок має бути зрозумілим, виражати головну думку автора, а не другорядні елементи змісту публікації, у жодному випадку не перетворюватися на штамп, стереотип – саме за таких умов він буде ефективним [55].

Таким чином, "заголовок – це складова частина, постійний елемент газети – незмінний, повсякденний, завжди присутній у газетному номері". Як зауважує В'ячеслав Іванов, торкаючись питання якостей і властивостей газетного заголовка, "гарний газетний заголовок має впливати на читача, і тому в його основі завжди лежать відповідність змістові, ясність, точність,

яскравість, виразність" [68, с. 15]. Серед якостей, за які цінують газетні заголовки, виділяють такі: максимальна інформативність, об'єктивне відображення тематичного змісту тексту, самотутність й оригінальність, публіцистична гострота та експресивність, виразність почуттів, думок, структурна завершеність та інтонаційна виразність, точність термінів. На основі цього учений В'ячеслав Іванов так визначає поняття гарного заголовка: "Отже, гарний заголовок у газеті – це концентроване відображення головної ідеї твору, головної думки автора, але відображення максимально стисле, лаконічне, чітке, конкретне" [2, с. 110].

Використання фразеологізму в ролі заголовка цілком природне і виправдане, зумовлене такими особливостями стійких словосполучень, як афористичність, влучність, образність тощо. Крім того, фразеологізми – це явище досить поширене як у художній літературі, так і в повсякденному мовленні, а відтак, відомі широкому загалові читачів, що дозволяє авторові газетного заголовка варіювати різні види трансформацій фразеологічних одиниць. Влучно використаний фразеологізм або вмiла його трансформація неодмінно привертають увагу читача до статті. Використання фразеологізмів у заголовках періодики – явище дуже поширене. Проте не варто забувати й того, що лише грамотно і доречно використаний міфологізм або біблеїзм дасть очікуваний ефект. Використовуючи фразеологізми, як і інші мовні засоби, що містять оцінний елемент, потрібно відчувати міру, а при трансформації стійкої сполуки зберігати її внутрішній стрижень, ідею, закріпленій у свідомості змістовий та оцінний образ [82, с. 15].

У заголовках фразеологізми дуже часто вживаються у своєму первісному вигляді, тобто без будь-яких семантичних чи структурних зрушень, зі збереженням первинної цілісності форми і змісту, наприклад: *Οφθαλμόν αντί οφθαλμού* (Ευβοική Γνώμη, 06.05.10), *Βρήκε ο Φίλιππος τον Ναθαναήλ* (Το Βήμα, 25.06.10), *Μεταξύ σκύλλας και χάρυβδης* (Ελευθεροτυπία, 18.04.10), *Το κουτί της Πανδώρας* (Ευβοική Γνώμη, 24.01.10).

Фразеологізми, використані без змін, можуть являти собою частину заголовка, тобто вводиться в широкий контекст, не піддаючись трансформації: *Διευθυντής της εταιρείας έγινε ο αποδιοπομπαίος τράγος* (Ελευθεροτυπία, 13.10.10), *Η Συμφωνία του Λιβάνου είναι Δαμόκλειος σπαθή;* (Ημερησία, 12.09.13), *Αρνήθηκαν την προσφορά αντί πινακίου φακής* (Ναυτεμπορική, 08.06.10), *Η Ουρουγουάη τώρα είναι μεταξύ Σκύλλας και Χάρυβδης* (ΤΑ ΝΕΑ, 19.02.11), *Εκπρόσωπος του κόμματος σπέρνει ζιζάνια στην κυβέρνηση* (Ελευθεροτυπία, 20.08.10).

Як бачимо, у таких заголовках перевага надається фразеологізмам, за структурою співвідносним зі словосполученням. Змін не відбувається, фразеологічні одиниці органічно вплетено до загального контексту, зміст їх зрозумілий і достатньо доступний читачеві.

Проте значно частіше при вживанні стійкої сполуки у заголовку відбувається метафоризація фразеологізму, що спричиняє певні лексичні зрушення, унаслідок чого можемо спостерігати семантичну трансформацію стійких словосполучень. Особливе місце серед семантичних способів трансформації фразеологізмів займає буквалізація, тобто переведення фразеологізму до розряду вільних словосполучень, що сприймаються на тлі фразеологічно зв'язаних. Поєднання прямого й переносного значень, не характерне для звичайного мовлення, руйнує стереотип сприйняття і створює подвійну виразність [87]. Часто буквалізація досягається шляхом включення до контексту прямого значення одного чи кількох компонентів фразеологізму. Так, у заголовку *Μήλο της έριδος* (Ελευθερία, 25.07.10) міфологізм вжито у його первинній формі, проте компоненту *μήλο* (яблуко) надано в цьому контексті його пряме значення, оскільки у статті йдеться про вирощування яблук. Таким чином, відбулася буквалізація, проте утворений варіант сприймається читачем на тлі фразеологічно зв'язаного словосполучення зі значенням "причина суперечки, розбрату".

Використання автором статті прийому буквалізації фразеологізму в заголовку може стати очевидним для читача як на дотекстовому етапі сприйняття заголовка, так і після прочитання статті. Якщо розглянемо заголовки *Κροκαδείλια δάκρυα των επενδυτών* (Ημερησία, 22.05.12) та *Φωνή υδάτων πολλών στην περιοχή* (ΤΑ ΝΕΑ, 16.05.10), то лише після прочитання статті можемо зробити висновок про використання прийому буквалізації в заголовку й повернення компонентам *κροκαδείλια δάκρυα* (крокодилячі сльози) і *φωνή υδάτων πολλών* (шум великої води) їхніх прямих значень. У таких випадках буквалізація не розкривається на дотекстовому етапі сприйняття заголовка. Але є випадки, коли автор навмисне розширює контекст заголовка за допомогою підзаголовка, унаслідок чого використання прийому буквалізації фразеологізму стає для читача очевидним одразу після прочитання заголовка, ще до ознайомлення зі змістом статті, як от у заголовках: *Ομηρικοί καβγάδες (Κάθε μέρα στην τηλεόραση!)* (Το Βήμα, 31.01.10), *Μανα εξ ουρανού (Αναμονή θέρμανσης)* (Εθνος, 11.12.10), *Μαρτύρια του Ταντάλου. Και της Ελλάδας* (Ελευθερία, 20.04.11). Розширений контекст заголовка дає змогу одразу зрозуміти, що компонентам *καβγάδες* (суперечки), *μαρτύρια* (муки, страждання) повернено їхнє пряме значення.

При розгляді фразеологізмів у заголовках, крім семантичних прийомів трансформації, можна виділити також структурно-семантичні способи. До них зокрема відноситься так звана антонімізація фразеологізмів. У цьому прийомі семантична трансформація поєднується з морфологічно-словотворчими змінами [39, с. 100]. Частіше антонімізація знаходить свій зовнішній вияв у додаванні чи, навпаки, виведенні зі складу фразеологізму частки не, рідше вона здійснюється шляхом заміни одного із слів антонімом чи шляхом "перевертання" фразеологізму. Розглянемо приклади: *Όχι χρυσόμαλλο δέρας* (Το Βήμα, 30.01.12), *Η σκοτεινιά του Προμηθέα* (ΤΑ ΝΕΑ, 18.05.10), *Πτώση του Ίκαρου* (Ναυτεμπορική, 17.05.10).

До структурно-семантичних способів трансформації фразеологізмів можна віднести також контекстуальне оживлення внутрішньої форми фразеологізму, типовими для якого є випадки введення до контексту заголовка одного із слів, що входять до складу фразеологічного звороту, або однокореневих слів, як, наприклад, у заголовках *Τράγος έγινε ο αποδιοπομπαίος τράγος* (Ημερησία, 24.11.18), *Οίνος ευραίνει καρδιάν ανθρώπου...Αλλά καρδιά πονάει!* (ΤΑ ΝΕΑ, 01.03.19).

Різноманітними є лексико-семантичні способи трансформації, оскільки зміна структури стійкого звороту в переважній більшості випадків призводить до семантичних зрушень. Потрібно зазначити, що ці прийоми можуть поєднуватися із буквализацією фразеологізму. До цієї групи належать такі способи трансформації: розширення та усічення фразеологізмів, заміна компонентів фразеологізмів, об'єднання кількох фразеологізмів в одному контексті, використання синтаксичної схеми фразеологізму із заповненням їх позицій іншими лексичними одиницями тощо [38, с. 104].

Поширеним і ефективним прийомом трансформації фразеологізмів є розширення їх компонентного складу. Уведення одного чи кількох слів до складу фразеологічної одиниці спонукає читача по-новому поглянути на стійке словосполучення, пригадати його первинний зміст. Додавання часто носять метафоричний характер, оживляють внутрішню форму фразеологізму, уносячи нові відтінки в його розуміння. Розширення може відбуватися за рахунок компонентів, які стоять у різних позиціях і належать до різних частин мови [41, с. 36]. Найчастіше розширення відбувається за допомогою різноманітних іменникових компонентів, що сприяє певному уточненню, конкретизації значення фразеологізму, як, наприклад, у заголовках: *Κόπρο του Αυγεία στην κυβέρνηση της Ελλάδας* (Εθνος, 14.04.20), *Ο άσωτος υιός της χώρας μας!* (Ισοτιμία, 28.04.21).

Розширювати склад фразеологізму можуть прикметники, що сприяє інтенсифікації ознаки, підсиленню експресії фразеологізмів, наприклад:

Τελευταίο μήλο της έριδος (ΤΑ ΝΕΑ, 22.02.20), *Νέος Ιούδα Ισκαριώτη* (Η Καθημερινή, 14.04.20).

Протилежним розширенню є прийом усічення компонентного складу міфологізмів та біблеїзмів. В одних випадках усічення не вимагає додаткового контексту, читач одразу відновлює у свідомості первісну форму стійкої сполуки, поданої в усіченому варіанті заголовка. Такі усічення становлять весь заголовок: *Τα τω Καίσαρι τω Καίσαρι...* (Το Βήμα, 29.11.20), *Το πνεύμα πρόθυμο* (ΤΑ ΝΕΑ, 07.06.19). Інший варіант – уведення усіченого фразеологізму в ширший контекст заголовка. У таких випадках найчастіше усікається дієслівний компонент фразеологізму: *Οι έσχατοι – πρότοι* (Ριζοσπάστης, 23.01.18), *Ουκ επ' άρτω μόνω...* (Αυγή, 07.06.19).

Одним з найбільш поширених прийомів трансформації фразеологізмів є заміна одного чи кількох компонентів у складі фразеологізму. Експресивний ефект заміни виражений тим сильніше, чим далі одне від одного розташовані семантичні поля первісного компонента й заміника. Наприклад: *Βόμβα της έριδος* (Ημερησία, 21.02.19).

Отже, можемо впевнено зробити висновок, що використання міфологізмів та біблеїзмів різної етимології, структури та семантики в заголовках новогрецьких газетних статей є сьогодні поширеним явищем. Це пояснюється особливою роллю заголовка як невід'ємної частини газетного тексту, що має на меті не лише повідомити та сконцентрувати в собі головну думку статті, але й викликати інтерес читача до статті, заохотили його до її прочитання.

2.3. Аналіз вживання міфологічних та біблійних елементів (за жанром статей)

Жанри сучасної журналістики прийнято умовно поділяти на три основні групи:

- 1) інформаційні;
- 2) аналітичні;
- 3) художньо-публіцистичні.

Важливим є те, що основною тенденцією сучасних журналістських жанрів є їх взаємопроникнення, взаємозбагачення. Так, досить часто інформаційні за своєю природою матеріали набувають аналітичного, постановочного звучання. Окремі аналітичні жанри за своїми мовностилістичними та лексико-зображальними засобами наближуються до художньо-публіцистичних жанрів [59, с. 60].

Жанр – це історично сформований тип, вид журналістського твору. Жанри журналістики відрізняються від літературних достовірністю, адресністю фактів.

Основою всіх журналістських творів є факт. Факт – це подія, що сталася. Треба відзначити, що факти є основою інформації. Факт володіє наступними властивостями: достовірністю, свіжістю, правдивістю, суспільною значимістю, він не повинен бути банальним, з фактів компонується інформація [89, с. 103].

По-перше, розглянемо специфіку інформаційного жанру та проаналізуємо частоту вживання міфологізмів та біблеїзмів у цьому жанрі.

Треба зазначити, що інформація – це не тільки інформування, повідомлення фактів, а й обмін думками. Журналістська інформація передовсім відображає політичну, соціальну сфери життя суспільства. Інформація в друкованих засобах масової інформації оперативно і всебічно висвітлює внутрішні й зовнішні події, місцеві новини.

Групу інформаційних жанрів об'єднує основне завдання – оперативно повідомити про факт, подію або явище, тобто проінформувати про зміни (новини) в нашому житті. Аналіз та коментування залишаються ніби на другому плані. Новина, новизна факту – ось що є основною ознакою всіх інформаційних жанрів [64, с. 13].

Оперативні інформаційні жанри "користуються", як правило, простою, первісною інформацією. Всі вони ніби йдуть по "гарячих слідах" подій, новин, відбиваючи найбільш злободенні події сучасності.

Головні представники інформаційного жанру:

1. замітка;
2. інформаційне інтерв'ю;
3. інформаційна кореспонденція;
4. репортаж;
5. інформаційний звіт;
6. бліц-опитування.

Доречним буде представити відповідні риси для цієї групи жанрів:

1. маленької обсяг;
2. точність у висловах, відсутність образотворчих засобів;
3. відсутність авторської оцінки освітлюваного явища або події;
4. відсутність фактологічності опису і змісту [68, с. 101] .

Таким чином, слід сказати, що в цьому жанрі досить рідко зустрічаються міфологізми та фразеологізми біблійного походження. Через точність у висловах, відсутність образотворчих засобів та відсутність авторської оцінки освітлюваного явища або події, що є характерними для цієї групи жанрів, міфологічні елементи та біблеїзми практично не використовуються.

Завдяки нашому дослідженню, можемо заявити, що у грецьких статтях інформаційного жанру, що були проаналізовані, виявлено 16 міфологічних та біблійних елементів, що становлять 20% усієї вибірки.

Вважаємо за потрібне навести приклади вживання міфологізмів та біблеїзмів у статтях інформаційного жанру:

1. Κρεβάτι του Προκρούστῃ – Прокрустове ложе – це бажання підігнати щось під жорсткі рамки або штучну мірку, іноді жертвуючи заради цього чимось істотним. Прокруст – прізвисько розбійника Поліпемона, про якого розповідають грецькі міфи та легенди. Всіх, хто потрапляв до нього, він

укладав на своє ложе, тим, кому воно було закоротке, він обруббував ноги, а у тих, для кого воно було надто довге, він ноги витягував.

Наприклад: *Ελπίζω και εύχομαι να γίνουν οι όποιες βελτιωτικές αλλαγές είναι απαραίτητες και να μην υποκύψει το υπουργείο σε συντεχνιακές πιέσεις που θα έχουν ως αποτέλεσμα τον αποκεφαλισμό της Αθηνάς πάνω στο κρεβάτι του Προκρούστη.*

(Http :// www.protagon.gr/?i=protagon.el.article&id=22552)

2. Το πιθάρι των Δαναΐδων – посудина Данаїд – вживається при марно завдатого болю або безцільних спробах нескінченної справи.

Ця фраза має міфологічне походження, згідно з яким, 50 дочок царя Дана, Данаїди, були видані заміж за синів єгипетського царя, і 49 з яких вбили своїх чоловіків в першу шлюбну ніч, за що були засуджені в пеклі на вічне наповнення бездонної посудини.

Наприклад: *Αν αυτά δεν γίνουν, τα όποια μέτρα θα χάνονται χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα στο πιθάρι των Δαναΐδων.*

(Http :// www.tovima.gr/opinions/article/?aid=281559)

3. Ποιος γνωρίζει; (Τίς οίδεν) – Хто знає? – Означає безсилля людини визначити причини того, що відбувається або передбачити майбутнє.

Фраза зустрічається у Евріпіда, у Софокла в "Антигоні" і в Старому Завіті (знати може тільки Бог).

Наприклад: *"Ποιος γνωρίζει ποια είναι η πραγματική αξία των 500 euro; "*

(http://parganews.com)

4. Μαρτύριο του Σίσυφου – сізіфова праця – важка, виснажлива, даремна робота. У давньогрецькому міфі розповідається про хитрого і підступного корінфійського царя Сізіфа, який кілька разів обманював богів, для того, щоб продовжити своє розкішне життя на землі. Розгніваний Зевс засудив його за це на вічні муки в пеклі: Сізіф повинен був заковувати на високу гору величезний камінь, який на вершині раптом виривався з рук і падав донизу. І все починалося спочатку.

Наприклад: Το όλο σκηνικό παραλέμει στο μαρτύριο του Σίσυφου, στο οποίο έχει περιέλθει η κατάσταση της ελληνικής οικονομίας εδώ και πολλούς μήνες.

(<http://www.dealnews.gr/oikonomia/item>)

5. Κόπρο του Αυγεία – авгієві стайні – сильно забруднене приміщення, що знаходиться в безладді. У грецькій міфології величезні і сильно забруднені стайні царя Еліди Авгія, що були очищені від нечистот в один день Гераклом, який надіслав в них води річки (один з його 12 подвигів).

Наприклад: Ευρωπαϊκή επιτροπή: Ο Τατούλης καθαρίζει την κόπρο του Αυγεία.

(<Http://www.diogenis-press.gr/?p=130135>)

6. Δαμόκλειος σπαθή – дамоклів меч – загрозна небезпека.

Цей вираз виник з давньогрецької легенди, розказаної Цицероном. Дамокл, один з наблiжених Сіракузького тирана Діонісія Старшого, став заздрісно говорити про нього як про найщасливішого з людей. Діонісій, щоб провчити заздрісника, посадив його на своє місце. Під час бенкету Дамокл побачив, що над його головою висить на кінському волоссі гострий меч. Діонісій пояснив, що це символ тих небезпек, яким він, як володар, постійно піддається, незважаючи на щасливе життя.

Наприклад: ΗΠΑ μεριά, προκειμένου να φέρουν στο κόσμο τα παιδιά τους κάτω από καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και, κυρίως, χωρίς την Δαμόκλειο Σπάθη των απαγορεύσεων του οικογενειακού προγραμματισμού να επικρέμεται από πάνω τους.

(<http://www.tovima.gr/politics/article/?aid=474423>)

7. Μεταξύ Σκύλλας και Χάρυβδης – між Сциллою і Харибдою – опинитися між двома ворожими силами, в положенні, коли небезпека загрожує і з того і з іншого боку.

За віруваннями стародавніх греків, на прибережних скелях по обидва боки Мессинської протоки жили два чудовиська: Сцилла і Харибда, що поглинали мореплавців.

Наприклад: Μεταξύ Σκύλλας και Χάρυβδης ψάχνει κυλοτάκια για σπουργίτια.

(<http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=365132>)

8. Μολών λαβέ – прийди та візьми – "крилата" фраза, легендарна відповідь спартанського царя Леоніда на письмову вимогу перського посла здати зброю напередодні битви при Фермопілах.

Наприклад: Απειλεί με διακοπές ρεύματος η ΓΕΝΟΠ – "Μολών λαβέ κύριε Παπαδήμο".

(<http://politicalhat.com/tag>)

9. Κροκοδείλια δάκρυα – крокодилячі сльози – нещира, лицемірна печаль.

У грецьку мову ця фраза увійшла з ужитку фінікійських мореплавців, які з захватом розповідали про екзотичні місця і їх мешканців. Так у свою чергу греків вразив крокодил і його фальшиві сльози, про що писав поет Фірікідій.

Наприклад: ΠΟΑΣΥ - ΠΟΑΞΙΑ: "Φτάνει πια με τα κροκοδείλια δάκρυα".

(<http://www.ramnousia.com/2013/08/Krokodeilia-dakrya>)

10. Σόδομα και Γόμορα – за біблійною легендою міста Содом і Гоморра були розташовані там, "де нині море Солоне" (14: 3). Про ці міста в Біблії говориться, що "люди содомські були дуже злі та грішні перед Господом" (13: 13). Таких міст у долині Сіддїм було п'ять – і всі вони відзначалися розбещеністю своїх жителів. Тому Бог вирішив знищити ці міста разом з їх жителями. "Содом і Гоморра" стали символом розпусти, знаком катастрофи, що наближається, а звідси – символом безладдя, хаосу. У розмовному мовленні так називають юрбу, збіговисько людей, сповнених жаху, обурення, роздратування.

Наприклад: Σόδομα και Γόμορα στον γάμο του Κλιντ Ίστγουντ!

(<http://www.womenonly.gr/article.asp?catid>)

11. Μαννα εξ ουρανού – вислів "манна небесна" став крилатим і вживається зі значенням – несподівано одержані життєві блага; "чекати, як манни небесної" – чекати чогось з тугою та нетерпінням.

Наприклад: Σαν μάννα εξ' ουρανού υποδέχθηκαν οι επαγγελματίες στο χώρο της εστίασης και στο Νομό Θεσπρωτίας τη μείωση του ΦΠΑ από το 23% στο 13%, δοκιμαστικά από την 1η Αυγούστου μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου.

(<http://www.vrisko.gr/details>)

12. Στήλη άλατος – соляний стовп. В Біблії говориться: "Α жінка його, Лотова, озирнулася позад нього, – і стала стовпом соляним!.." (19: 26). У переносному вживанні "Лотова дружина", "соляний стовп" – непорушність; "перетворитися на соляний стовп" – завмерти від несподіванки, обурення, здивування.

Наприклад: Το βάρος 20 κιλών ρομπότ, έμεινε κυριολεκτικά στήλη άλατος επάνω στη σκηνή στη διάρκεια της παρουσίασης με αποτέλεσμα να παρέμβουν οι δημιουργοί του και να το πάρουν στα χέρια για να το απομακρύνουν από το χώρο όπου γινόταν η παρουσίαση.

(<http://www.news.gr/perivallon/article/20050/sthllh-alatos-emeine-yper-anthektiko-sth-radiener.html>)

Таким чином, можемо зробити висновок, що для інформаційного жанру не є характерним вживання міфологізмів, біблеїзмів, фразеологізмів та образотворчих завобів мови [76, с. 230].

Перейдемо до розгляду аналітичного жанру, що також широко представлений в грецькій періодиці.

Аналітичні жанри будують на вивченні системи фактів, стилістичних даних за більш-менш тривалий термін. Таким чином, можна констатувати, що в аналітичних жанрах вивчають і узагальнюють широке полотно фактів.

Конкретний життєвий матеріал є відправним пунктом для постановки певної проблеми, рекомендацій, узагальнень, висновків.

Головні представники аналітичного жанру:

1. аналітичний звіт;
2. аналітичне інтерв'ю;
3. аналітична кореспонденція;
4. бесіда;
5. моніторинг;
6. коментарі;
7. стаття;
8. рецензія;
9. огляд;
10. журналістське розслідування [68, с. 15].

Слід зазначити, що у кожному конкретному аналітичному жанрі факт відіграє свою певну роль. Так, наприклад, у кореспонденції використовують та аналізують меншу кількість фактів, ніж у статті. До того ж кореспонденцію можна вважати більш локальною за своїм матеріалом, вона розглядає ті чи інші факти у порівняно вузьких межах. Стаття аналізує всю сукупність фактів у масштабах, більш глобальних, вона підіймається у розгляді проблеми до теоретично-практичних висновків, ґрунтовних рекомендацій. І в інших аналітичних жанрах – огляді, огляді преси, рецензії, коментарі та рецензії, факти теж ґрунтовно узагальнюють. Розгляд конкретного питання, певної проблеми поєднують у них з логічними висновками, науковими узагальненнями та практичними пропозиціями.

Вплив на читацьку аудиторію в аналітичних жанрах залежить не від кількості наведених журналістом фактів, а від міри їх узагальнення, наявності оригінального авторського бачення проблеми, глибини аналізу документальних фактів сучасності [73, с. 16].

Саме аналітичні жанри допомагають формувати, творити громадську думку щодо тих чи інших подій, фактів та явищ дійсності.

Насправді, подібні матеріали дуже цінні для журналістики як суспільного явища, оскільки вони дають можливість висловити творцеві свій світогляд і відкрити світові новий погляд на буденні речі.

Відповідні риси цієї групи жанрів:

1. наявність авторської оцінки;
2. великий обсяг матеріалу;
3. аналітика;
4. відображення внутрішніх зв'язків між подіями, явищами та особистостями;
5. прогностичні здогадки;
6. художня образність;
7. емоційна насиченість текстів [39, с. 79].

Таким чином, дане дослідження дає змогу зробити висновок, що ця група жанрів більш насичена елементами, що нас цікавлять, тобто міфологізмами та біблійними фразеологізмами. На нашу думку, це виправдано тим, що аналітичний матеріал характеризується художньою образністю, емоційністю текстів, наявністю оцінки автора.

Завдяки нашому дослідженню, можемо заявити, що у грецьких статтях аналітичного жанру, що були проаналізовані, виявлено 24 міфологічних та біблійних елемента, що становлять 30% усієї вибірки.

Вважаємо за потрібне навести приклади міфологізмів та біблеїзмів, що зустрічаються у грецьких статтях аналітичного жанру:

1. Ομηρικοί καβγάδες – Гомерівські сварки – гучні, запеклі сварки, скандали. Фраза виникла через спосіб опису Гомером сварок героїв "Іліади".

Наприклад: "Ομηρικοί" ... καβγάδες ξέσπασαν σε ... κάθε ελληνικό σπίτι!

(<http://www.erepublik.com/en/article/-1-979229/1/20>)

2. Πύρρεια νίκη – Піррова перемога – сумнівна перемога, що не виправдовує понесених за неї жертв, перемога рівна поразці.

Епірський цар Пірр у 279 році до н. е. здобув перемогу над римлянами в битві при Аускулі. Але перемога ця, як розповідає Плутарх (у життєписі Пірра) та інші стародавні історики, коштувала Пірру таких великих втрат у війську, що він вигукнув: "Ще одна така перемога, і ми загинули!".

Наприклад: Πύρρεια νίκη πέτυχε η Apple στη διαμάχη της με την ταϊβανέζικη κατασκευάστρια κινητών τηλεφώνων HTC, ενώπιον της Διεθνούς Επιτροπής Εμπορίου των ΗΠΑ, για δέκα πατέντες που ήταν ενσωματωμένες τα τηλέφωνα της.

(<http://www.dealnews.gr/apopseis/item>)

3. Μηδέν άγαν / μέτρον άριστον – нічого особливого, без перебільшення.

Вислів належить Хілону Лакедемонянському, одному з семи мудреців, і це один з трьох афоризмів, написаних ним на стіні святилища Діоніса в Дельфах.

Наприклад: Κάθε φορά, λοιπόν, που ακούγεται το "μηδέν άγαν" ή το "μέτρον άριστον", η υπερβολίνη ρέει εντός μας ποταμηδόν.

(<http://www.diakopes.gr/news-offers/article>)

4. Η καρδιά σου είναι από πέτρα – твоє серце з каменю.

Вперше ця фраза зустрічається у Гомера. Перед смертю Гектор промовив до Ахілла: "Твоє серце з каменю. Однак, пам'ятай, що на відміну від мене, боги гніваються на тебе, і в той день, коли Паріс і Аполлон захоплять увесь твій рід, тебе вони вб'ють у воріт".

Наприклад: Η καρδιά σου είναι από πέτρα, κύριε Λαριζάνι.

(<http://www.stavrolexaonline.gr/why-is-it-said>)

5. Ηράκλειες στήλες – Гераклові стовпи – край світу, межа світу; "дійти до геркулесових стовпів" – дійти до межі. Стародавня назва Гібралтарської протоки. У грецькій міфології ця фраза означає стовпи, поставлені Гераклом

на краю світу в пам'ять про свої мандри. У різний час ідентифікувалися зі скелями на протилежних берегах Гібралтарської або мессенських проток.

Наприклад: Τη νύχτα ενώνεται στις "Ηράκλειες Στήλες" η "κόκκινη" αρμάδα.

(<http://www.ygeiaonline.gr/index.>)

6. Κέρας της αφθονίας – ріг достатку – наче з рогу достатку – у величезній кількості, невичерпний. У давньогрецькій міфології – чудовий ріг кози Амалфеї, яка вигодувала своїм молоком Зевса. За одним із переказів, коли одного разу коза випадково обломила собі ріг, громовержець надав цьому рогу чудодійну здатність наповнюватися тим, чого забажає його власник. Саме тому ріг Амалфеї став символом багатства і достатку.

Наприклад: Το Κέρας της Αφθονίας σε μαρμελάδες, γλυκά του κουταλιού, ντιπ και μύρια άλλα προσφέρουν οι «Γουμένισσες», που από τη Μακεδονία προσκαλούν σε ένα όργιο απρόβλεπτων γεύσεων.

(<Http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=344194>)

7. Χρυσόμαλλο δέρας – золоте руно – золото, багатство. Міфічні учасники першого далекого плавання на кораблі "Арго" (аргонавти), подолавши перешкоди, заволоділи золотим руном – золотою вовною барана.

Наприклад: Τι απέγιναν οι Έλληνες που είχε σώσει ο Β.Ντερτιλής στην επιχείρηση "Χρυσόμαλλο Δέρας".

(<Http://www.onalert.gr/stories/xrysomalo-deras-ellines-apxazia-ntertilis-telloglou-skai-video>)

8. Δρακόντεια μέτρα – Драконівські заходи – суворі, жорстокі закони. Так називають непомірно суворі закони за іменем Дракона, першого законодавця Афіїнської республіки (VII ст. до н.е.). В ряду покарань, визначених його законами, чільне місце нібито займала смертна кара, якою каралася, наприклад, така дія як крадіжка овочів. Існувало повір'я, що закони ці були написані кров'ю (Плутарх, Солон).

Наприклад: Η δίκη θα ξεκινήσει κατά πάσα πιθανότητα τη Δευτέρα στις φυλακές του Κορυδαλλού και θα διεξαχθεί κάτω από δρακόντεια μέτρα ασφαλείας.

(<http://www.gazzetta.gr/plus/article>)

9. Αχίλλειος πτέρνα – Αχιλλесова п'ята – слабка сторона, "хворе", вразливе місце чого-небудь або кого-небудь. Післягомеровській міф (переданий римським поетом Гигином), що оповідає про те, як мати Ахілла (Ахіллеса), Фетіда, захотіла зробити тіло свого сина невразливим і для цього занурювала його у священну річку Стікс. Вона тримала його за п'яту, якої не торкнулася вода, тому п'ятка залишилася єдиним вразливим місцем Ахілла, куди він і був смертельно поранений отруєною стрілою Паріса.

Наприклад: Οι ψηλοί της Εφές πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί σε τέτοιες καταστάσεις, καθώς η άμυνα στο πικ εν ρολ είναι η αχίλλειος πτέρνα της.

(<http://www.euro2day.gr/specials/opinions/132/articles/746318/Article.aspx>)

10. Πανικός – Панічний страх – раптовий, сильний страх, що викликає сум'яття.

Дане поняття виникло з міфів про Пана, бога лісів і полів. Згідно з міфами, Пан наводить раптовий і несвідомий жах на людей, особливо на подорожніх в глухих та відокремлених місцях, а також на війська. Звідси ж виникло слово "паніка".

Наприклад: Πανικός έχει αρχίσει να καταλαμβάνει τους κατοίκους στις ανατολικές περιοχές της Σαουδικής Αραβίας, όπου καταγράφηκαν θανατηφόρα κρούσματα του νέου κορονοϊού, που προσιδιάζει στο οξύ αναπνευστικό σύνδρομο SARS.

(<http://www.newsbeast.gr/health/arthro>)

11. Το έργο της Πηνελόπης – нескінченна робота (вірність дружини).

Вираз виник з "Одіссеї" Гомера. Пенелопа, дружина Одиссея, протягом багаторічної розлуки з ним залишалася вірною йому, незважаючи на домагання женихів. Вона сказала, що відкладає новий шлюб до того дня,

коли вона закінчить ткати гробовий покрів для свого свекра, старця Лаерта. Цілий день вона проводила за тканням, а вночі все, що наткала за день, розпускала і знову приймалася за роботу.

Наприклад: Αλλά το πρόγραμμα χορηγών είναι το έργο της Πηνελόπης.

(<http://new.ims.forth.gr/water/sites/new.ims.forth.gr/>)

12. Φωνή υδάτων πολλών – шум великої води, "всесвітній потоп" даний вислів уживають, коли йдеться про велику зливу (це жартівливе вживання), а насамперед тоді, коли йдеться про величезну катастрофу, стихійне лихо.

Наприклад: Χιλιάδες Ελλήνων πέρασαν για να πάρουν την ευχή του κοιμηθέντος Ιεράρχου για τελευταία φορά και μυριάδες ξεχύθηκαν στους δρόμους της Ελληνικής Πρωτεύουσας για να αποτίσουν φόρο τιμής στον άνθρωπο με τα γνήσια αισθήματα και να αποχαιρετίσουν τον Αρχιεπίσκοπο με το σπινθηροβόλο βλέμμα του οποίου ο πύρινος λόγος αφύπνιζε συνειδήσεις και ηκούετο, ως φωνή υδάτων πολλών.

(<http://fdathanasiou.wordpress.com>)

13. Οφθαλμόν αντί οφθαλμού – це частина фрази, не раз повторюваної в Біблії, яка є формулою закону помсти: "І кожен, коли зробить своєму ближньому, – як хто зробив, так буде зроблено йому: зламання за зламаний, око за око. У переносному значенні "око за око, зуб за зуб" – відплата повною мірою за кимось заподіяне зло.

Наприклад: Οφθαλμόν αντί οφθαλμού, είναι δυνατόν;

(<http://www.inews.gr/62>)

14. Αυξάνεσθε και πληθύνεσθε – фраза з Біблії: на п'ятий день Бог сказав: "Нехай вода виройть дрібні істоти, душу живу, і птаство, що літає над землею під небесною твердю" (1: 20). Подивився Бог на зроблене і сказав: "Плодіться й розмножайтеся, і наповнюйте воду в морях, а птаство нехай розмножується на землі!" (1:22).

Наприклад: Αυξάνεσθε και πληθύνεσθε και κατακυριεύσατε την Γην.

(<http://dialogoi.enet.gr/post>)

15. *Επί δικαίους και αδίκους (βρέχει επί δικαίους και αδίκους, Ματθ. 5:45)* – на чистих та нечистих. В Біблії "чисті" – це ті тварини, яких дозволяли їсти тогочасні релігійні приписи, "нечистих" – забороняли. Сьогодні ці слова вживаються, – іронічно або жартома, – коли говорять про людей порядних, хороших і про людей недобрих, непорядних, нечистих на руку.

Наприклад: *Χαστούκια επί δικαίους και αδίκους.*

(<http://rednotebook.gr/details>)

16. *Έρχου και ίδε* – прийди та подивися (для тих, хто не вірує).

"А що доброго може бути з Назарету?" – запитував фарисей Натанаїл "Прийди та подивися", – почув у відповідь, після чого фарисей особисто переконався, що Ісус є довгоочікуваним Месією.

Наприклад: *Στους αλλόδοξους δεν λέει πολλά, μόνο τους δείχνει την ανυπόκριτη αγάπη του και το μόνο που λέει στο τέλος είναι: "έρχου και ίδε".*

(<http://isagiastriados.com>)

Розглянувши дані елементи, маємо змогу зробити висновок, що в грецьких статтях аналітичного жанру вживається достатньо велика кількість міфологізмів та біблеїзмів, що зумовлено емоційною насиченістю текстів та, безумовно, художньою образністю.

Зупинимося на останній групі жанрів – художньо-публіцистичній.

Виділяють досить специфічну групу жанрів, що за традицією називають художньо-публіцистичними, в яких поєднують художні і публіцистичні засоби відображення життєвих ситуацій, фактів, явищ. Їй притаманні образність і типізація, широке використання всіх літературно-мистецьких зображальних засобів. Ці жанри вимагають забезпеченого лексичного припасу, а головне – літературного таланту.

Головні представники:

1. нарис;
2. фейлетон;
3. памфлет;

4. легенда;
5. смішне оповідання [59, с. 102].

У художньо-публіцистичних жанрах конкретний, документальний факт ніби відходить на інший план. Визначальним стає авторський погляд, авторська думка та враження. Факт типізують, подають його образне трактування. Так, наприклад, у нарисі факти автор пропускає через свідомість, передає через власне світоглядне "я", частково збагачуючи власною фантазією. Для цього жанру більш важливим є не сам факт, а як цей факт сприймає і трактує автор, які асоціативні зв'язки він викликає. У нарисі факт узагальнений, типізований та переосмислений в образ.

Для художньо-публіцистичних жанрів особливо характерна типізація, сила узагальнення. Авторів важливо уміти піднятися над явищем або фактом. Важливо не констатувати, перелічувати факти, а наочно їх зобразити, заглиблюючись у пошук причин, активно висловлювати свою точку зору.

Необхідно відзначити жанрові властивості художньо-публіцистичних жанрів:

1. літературність;
2. художність (наявність в тексті образотворчих засобів);
3. чуттєва насиченість;
4. найглибше осмислення реальності (авторське) [59, с. 120].

Зважаючи на властивості художньо-публіцистичних жанрів, треба зазначити, що цілком очевидним здається те, що 50% вибірки (40 елементів) становлять саме елементи, що були виявлені в групі художньо-публіцистичних жанрів.

Вважаємо за потрібне привести приклади міфологізмів та біблеїзмів, що були виявлені в грецьких статтях художньо-публіцистичних жанрів:

1. Δοῦρειος Ἴπλος – троянський кінь – таємний, підступний задум, зрада.

Вислів виник з грецьких сказань про Троянської війни. Данайці (греки), після тривалої і безуспішної облоги Трої, вдалися до хитрощів: вони спорудили величезного дерев'яного коня, залишили його біля стін Трої, а самі зробили вигляд, що відпливають від берегів Трої. Кінь був приношенням богині Афіні Іліонській. Троянці не розгадали таємного задуму греків, навіть після застереження жерця Лаокоона, взяли коня до міста. Вночі данайці, захovanі усередині коня, вийшли, перебили варту, відкрили міські ворота, впустили товаришів і таким чином заволodіли Троєю ("Одіссея" Гомера, "Енеїда" Вергілія).

Наприклад: Η γγ του ΚΚΕ εξαπέλυσε σφοδρή επίθεση κατά του Συνασπισμού, χαρακτηρίζοντας τον στην ουσία Δούρειο Ίπλο των συμφερόντων.

(<http://www.tanea.gr/news/world/article>)

2. Ομηρικό γέλιο – нестримний гучний сміх. Гомер – легендарний давньогрецький поет. Його вважають автором поем "Іліада", і "Одіссея". Герої його поем – боги – наділені незвичайними якостями. Вони сильні, мужні, спритні, мають потужні голоси. Сміх їх подібний розкатам грому.

Наприклад: Με την τεθλασμένη λογική του, σ' εκείνη την τραγική αντιπαράθεση των θνητών διαστάσεων του θνητού πλάσματος με εκείνες του σύμπαντος, αντιπαράθεση που μπορεί κανείς να εκφράσει μόνο με γελάκια ή σαρκαστικά χαμόγελα ή χλευαστικούς καγχασμούς ή εκρήξεις σπασμωδικού γέλιου ή, στην καλύτερη περίπτωση, με ένα δυνατό γέλιο, ένα τρανταχτό γέλιο, ένα ομηρικό γέλιο.

([Http://www.happyfew.gr/archives/books/books23.htm](http://www.happyfew.gr/archives/books/books23.htm))

3. Πιθάρι του Διογένη – бочка Діогена. Даний вислів найчастіше використовують для порівняння, коли йдеться про чиесь аскетичне, дуже невибагливе житло.

Про давньогрецького філософа Діогена (IV в. до н.е.) збереглося багато легенд. Розповідають, що він належав до філософської школи кініків (циніків), які вищим моральним завданням вважали стримання всіх

пристрастей, зведення потреб до мінімуму, а повернення до природного стану визнавали основою щастя. Всім своїм способом життя Діоген доводив зневагу до побуту. У численних легендах, про нього йдеться, що жив він у бочці, вважаючи будинок розкішшю. Так виник вираз бочка Діогена.

Наприклад: Ο λόγος του Διογένη ακόμα και σήμερα βλέπει πιο μακριά, ο δε σύγχρονος πολίτης ζει στο πιθάρι του Διογένη, στο βαρέλι μιας απερίγραπτα κενής ματαιοδοξίας.

(<http://vasilis67.wordpress.com/2007/06/03/sto-pithari-tou-diogeni>)

4. Δόξα του Ηρόστρατου – слава Герострата – слава, рівна вічному сорому; ганебна популярність людини, яка прославилася тільки шляхом руйнування того, що створено іншими. З історії Стародавньої Греції. Герострат, бажаючи обезсмертити своє ім'я, в 356 до н.е. підпалив в грецькому місті Ефес храм Артеміди Ефеської, який згорів дотла. Суд засудив Герострата до смерті і, головне, до забуття – ім'я палія було заборонено і писати, і вимовляти.

Але давньогрецький історик Феокмп розповів про злочин Герострата, зберіг для нащадків і його ім'я. Таким чином, Герострат домогся свого: придбав безсмертну, нехай і ганебну, славу – славу Герострата.

Наприклад: Ζήλωσαν την δόξα του Ηρόστρατου και υπέγραψαν την τροπολογία, μπορεί και τη δόξα του Εφιάλτη ή εν πλήρη άγνοια και μπορεί και να κοκореύονται ότι ξεγέλασαν την Βουλή ή μάλλον την αντιπολίτευση και πέρασε η ντροπολογία τους;

(<http://www.news123.gr/nea/newsgroup>)

5. Πτήση του Ίκαρου – політ Ікара – ризикована, небезпечна спроба. Ікара, який всупереч застереженню Дедала, батька, занадто близько підлетів до сонця зі своїми, воском прикріпленими крилами.

Наприклад: Άκουσα σήμερα Πτήση του Ίκαρου των Iron Maiden, μετά από αρκετό καιρό.

(<http://indrakopoulos.wordpress.com>)

6. Στην αγκαλιά του Μορφέα – в обіймах Морфея – вживається з жартівливим відтінком, означає заснути. У давньогрецькій міφολογії Μορφεΐ – бог сновидінь, син бога сну Гипноса. Зазвичай його зображували у вигляді маленького крилатого чоловічка із зімкнутими повіками та квітами маку.

Наприклад: Αφεθείτε στην αγκαλιά του Μορφέα και δείτε τα πιο όμορφα όνειρα.

(<http://eirini.pblogs.gr/2008/09/sthn-agkalia-toy-morfea.html>)

7. Υμέναιος – Гіменей – у грецькій міφολογії божество шлюбу, власне уособлена шлюбна пісня.

Наприклад: Μετά την Σούσταν χορεύουν έναν άλλον χορόν που λέγεται Νυφάτος γιατί λαμβάνουν μέρος οι νηόνυφοι κρατώντας στα χέρια τους λαμπάδες του Υμεναίου.

(<http://www.inews.gr/0/neos-ymenaios.htm>)

8. Κίρκη – небезпечна красуня, підступна спокусниця.

Цирцея – за Гомером, підступна чарівниця. За допомогою чарівного напою вона перетворила супутників Οδίσсея на свиней. Οδίσсей, якому Γερмес дав μαγίχνη рослину, переμίγ її чари, і вона запропонувала йому розділити її кохання. Змусивши Цирцею покластися в тому, що вона не замишляє нічого поганого проти нього і поверне людську подобу його супутникам, Οδίσсей схилився на її пропозицію.

Наприклад: Ο αστεροειδής 34 Κίρκη, που ανακαλύφθηκε το 1855, πήρε το όνομά του από την Κίρκη, ενώ ως "Κίρκη" είναι γνωστή και μία παραλλαγή του σκακιού.

(<http://antigoldgreece.wordpress.com>)

9. Άρον άρον – дуже швидко. За словами Євангелія "Αρον, Αρον, ροζίπνι Ίογο".

Наприклад: Πασίγνωστος μηντιάρχης εγκατέλειψε άρον άρον την Ελλάδα!

(<http://kourdistoportocali.com>)

10. Μη μου άπτου – "Не торкайся Мене" – сюжет із Євангелія, який описує перше після Воскресіння явлення Ісуса Христа Марії Μαγδαλινη, яка таким чином перша побачила Воскреслого Спасителя. "Говорить до неї Ісус: Не торкайся до Мене, бо Я ще не зійшов до Отця".

Сьогодні цей вираз означає занадто чутливу людину і фізично, і розумово, людину, що зазвичай легко дратується.

Наприклад: Μη μου απτου οταν η ψυχή θέλει να ουρλιάξει θα ουρλιάξει.....
Γιατί εκείνη θα βρεί τον τρόπο.

(<http://www.patris.gr/articles>)

11. Απ' τον Άννα στον Καϊάφα – від однієї справи до іншої, "туди-сюди".

Наприклад: Παρατηρείται το τελευταίο διάστημα το θέμα του Ολυμπιακού Βόλου να πηγαίνει «από τον Άννα στον Καϊάφα» και όλοι να προσπαθούν να διώξουν από πάνω τους τις ευθύνες.

(<http://e-thessalia.gr>)

12. Κεκλεισμένων των θυρών – за зачиненими дверима. З Біблії – зустріч Ісуса з учнями після Воскресіння.

Наприклад: Κεκλεισμένων των θυρών δύομισι χρόνια μετά...

(<http://www.thesstoday.gr/koinonia/30-society>)

13. Ούτε φωνή ούτε ακρόαση – ні слуху, ні духу (Старий Завіт).

Наприклад: Ο Πρόεδρος Αναστασιάδης ήρθε και σήμερα έφυγε για μονοήμερη επίσκεψη στην Αθήνα και ούτε φωνή ούτε ακρόαση από τον κ. Κιττή.

(<http://www.alithia.com.cy/politikh/item.html>)

14. Τα τω Καίσαρι τω Καίσαρι και τα Θεώ τω Θεώ – Кесарю кесарево, а Богу Бонове – новозавітна фраза, цитована зазвичай за апостолом Матвієм. Вживається в значенні "кожному своє, кожному – по заслугах".

Наприклад: Αυτό το κράτος λοιπόν, που δεν κατάφερε ακόμη να αποδώσει τα του Καίσαρος τω Καίσαρι και τα του Θεού στον Θεό, συνέλαβε έναν 27χρονο γιατί ήταν βλάσφημος απέναντι στη θρησκεία.

(<http://www.koutipandoras.gr.html>)

15. Αγαπάτε αλλήλους – люби свого ближнього. Слова Ісуса: "Люби свого ближнього, як самого себе".

Наприклад: Αγαπάτε αλλήλους...Τις εικόνες από αυτη τη ντροπή τις βρήκα σε ιστοσελίδα ελλήνων εθνικών.

(<http://amoustakis.wordpress.com/tag>)

16. Μετά φανών και λάμπάδων – це значить урочисто, але зазвичай вживається з іронічним значенням.

Наприклад: Μετά Φανών και λαμπάδων έσκασαν μύτη...

(<http://www.kosnews24.gr/topikes-eidhseis/politiki/item>)

17. Οίνος ευραίνει καρδίαν ανθρώπου – вино веселить серце людини . І вино веселить серце людини, і елей намащує лице її, і хліб – підкріпляє серце людини (Псалом 103).

Наприклад: Οίνος ευφραίνει καρδίαν ανθρώπου ή οίνος κάτοπτρον νου;

(<http://www.lamiatimes.gr/9920.html>)

18. Φωνή βοώντος εν τη ερήμω – голос волаючого в пустелі. Мови багатьох народів світу запозичили цей вираз із Біблії. Біблія розповідає, що один із пророків кричав у пустелі до ізраїльтян, щоб вони приготували шлях Богові. Проте благання цього пророка залишилося голосом волаючого в пустелі, бо ізраїльтяни не прислухались до цього заклику. У переносному значенні він вживається як даремний заклик до кого-небудь, залишений без уваги, без відповіді.

Наприклад: Δυστυχώς όμως... "φωνή βοώντος εν τη ερήμω" η φωνή μας.

(<http://www.elora.gr/portal/ellada>)

19. Έσπειρε ζιζάνια ή σπέρνει ζιζάνια – сіяти (посіяти, вносити, внести) розбрат – викликати ворожнечу, чвари, паніку.

Наприклад: Μην επιτρέπετε στον εχθρό να σπέρνει ζιζάνια αμφιβολίας!

(<https://egolpio.wordpress.com/page/60>)

20. Ο άσωτος υίός – блудний син. У євангельській притчі розповідається про блудного сина, який, живучи розпусно, розтратив на

чужині все, що мав. Убогий, голодний і хворий, повернувся він на батьківщину. З радістю зустрів його батько, одягнув у дороге вбрання і наказав заколоти відгодоване теля.

Наприклад: Ο μεγάλος αδελφός του ασώτου υιού – ηχογραφημένη ομιλία του.

(<http://www.ego.gr/news/article.asp?catid>)

Спираючись на все вищесказане, маємо змогу зробити висновок, що для художньо-публіцистичних жанрів особливо характерна типізація, сила узагальнення. Авторіві важливо не констатувати, перелічувати факти, а наочно їх зобразити, заглиблюючись у пошук причин, активно висловлювати свою точку зору, саме тому, автор дуже часто використовує образотворчі засоби, фразеологізми, міфологічні елементи, біблеїзми.

2.4. Аналіз вживання міфологізмів та біблійних фразеологізмів (за тематикою статей)

Даний підрозділ присвячений аналізу міфологізмів біблеїзмів згідно з тематикою статей, в яких вони вживаються. Насамперед, наведемо основні тематичні розділи статей, що зустрічаються в грецьких друкованих виданнях:

1. Економіка (Οικονομία);
2. Освіта (Εκπαίδευση);
3. Політика (Πολιτική);
4. Культура (Πολιτισμός);
5. Розваги (Ψυχαγωγία);
6. Спорт (Αθλητισμός);
7. Планета Земля (Πλανήτη Γη).

Таким чином, проаналізувавши статті за даними тематичними розділами, ми виявили, що найбільша кількість елементів, що нас цікавлять,

тобто міфологізмів та біблеїзмів, виявлена в розділі "Культура" – 28 елементів, що становить 35% вибірки; в розділі "Політика" – 16 елементів, 20% вибірки; в розділі "Економіка" – 14 елементів, 17.5%; в розділі "Освіта" – 11 елементів, 13.75%; в розділі "Розваги" – 9 елементів, 11.25%; в розділах "Спорт" та "Планета Земля" – по 6 елементів, що становлять 7.5% відповідно.

Вважаємо за потрібне навести приклади міфологізмів та біблеїзмів, що вживаються в кожному тематичному розділі.

"Культура":

- Μεταξύ σκύλλας και χάρυβδος (між Сциллою і Харибдою);
- Μήλο της έριδος (яблуко розбрату);
- Ομηρικοί καβγάδες (Гомерівські сварки);
- Πύρρεια νίκη (Піррова перемога);
- Ο Μίτος της Αριάδνης (нитка Аріадни);
- Μαρτύρια του Ταντάλου (Танталови страждання);
- Η φωτιά του προμηθέα (Прометеїв вогонь);
- Ομηρικό γέλιο (гомеричний сміх);
- Φωνή υδάτων πολλών (шум великої води);
- Σόδομα και Γόμορα (Содом і Гоморра);
- Κρανίου τόπος (лобне місце);

"Політика":

- Κρεβάτι του Προκρούστη (Прокрустове ложе);
- Κόπρο του Αυγεία (авгієві стайні);
- Μολών λαβέ (прийди, візьми);
- Η καρδιά σου είναι από πέτρα (твоє серце з каменю);
- Χρυσόμαλλο δέρας (золоте руно);
- Δρακόντεια μέτρα (Драконівські заходи);
- Δούρειος Ίππος (троянський кінь);
- Αυξάνεσθε και πληθύνεσθε (плодіться й розмножайтеся);
- Βρήκε ο Φίλιππος τον Ναθαναήλ (зустрів Филип Натанаїла);

"Οικονομικά":

- Το πιθάρι των Δαναίδων (πосудина Данаїδ);
- Ποιος γνωρίζει; (Χто знає?);
- Μαρτύριο του Σίσυφου (сізіфова праця);
- Κροκαδείλια δάκρυα (κροκοδιлячі сльози);
- Κέρας της αφθονίας (ріг достатку);
- Το κουτί της Πανδώρας (скриня Пандори);
- Αχίλλειος πτέρνα (Αχιλλесова п'ята);
- Μαννα εξ ουρανού ("манна небесна");
- Στήλη άλατος ("соляний стовп");
- Ο άσωτος υιός (блудний син);

"Οσвіта":

- Πλατωνικός έρωс (платонічна любов);
- Μηδέν άγαν / μέτρον άριστον (нічого особливого, без перебільшення);
- Πτήση του Ίκαρου (політ Ікара);
- Στην αγκαλιά του Μορφέα (в обіймах Морфея);
- Νάρκισσος (Нарцис);

"Ροζваги":

- Κίρκη (Цирцея);
- Υμέναιος (Гіменей);
- Απολωλός πρόβατο (паршива вівця);
- Ζητείτε και ευρήσετε (просіть і буде вам дано);

"Спорт":

- Γόρδιος δεσμός (Годіїв вузол);
- Κύκλωπας (Циклоп);
- Οφθαλμόν αντί οφθαλμού ("οκο за око");
- Επί δικαίους και αδίкуοs (на чистих та нечистих);

"Πλανета Земля":

- Απ' τον Άννα στον Καϊάφα (від однієї справи до іншої);

- Κεκλεισμένων των θυρών (за зачиненими дверима);
- Ούτε φωνή ούτε ακρόαση (ні слуху, ні духу);
- Τυφλοί οδηγοί τυφλών (сліпі вожді сліпих).

Все сказане дає змогу зробити висновок, що найбільша кількість міфологізмів та біблеїзмів зустрічається в розділі "Культура". На нашу думку, це можна пояснити тим, що більшість проаналізованих статей цього розділу належать до художньо-публіцистичного жанру, а як вже раніше було виявлено, для цього жанру характерними є художня образність мови, вживання епітетів, метафор та, звичайно, міфологізмів і біблеїзмів. Щодо інших розділів, слід сказати, що в них мова автора є більш конкретною, лаконічною, без додаткових деталей. Це, на нашу думку, цілком пояснює те, що в розділах "Політика", "Економіка", "Освіта", "Розваги", "Спорт" та "Планета Земля" кількість міфологізмів та біблеїзмів значно менша, ніж у тематичному розділі "Культура".

Висновки до розділу 2

У другому розділі кваліфікаційної роботи було розглянуто специфіку газетного жанру та вживання міфологізмів та біблеїзмів у періодиці:

- у заголовках статей;
- за жанрами статей;
- за тематикою статей.

По-перше було детально розглянуто найбільш істотні характерні риси грецької преси:

- 1) Розмовно-фамільярний характер ряду матеріалів.
- 2) Емоційна забарвленість шляхом вживання жаргонізмів, перифраз.
- 3) Офіційність титулів та звернень.
- 4) Специфічність газетних заголовків.

5) Лексичні особливості газетно-інформаційних матеріалів.

6) Вживання термінів.

Визначено, що особливістю газет в Греції є, звичайно, заголовки газетних матеріалів. Автори статей докладають максимум зусиль аби заголовки їх статті складався з якомога меншої кількості слів, при цьому передавав інформацію про яку йдеться і привертав до себе увагу читача.

Детально проаналізовано використання міфологічних елементів та фразеологізмів біблійного походження в заголовках грецьких статей. Визначено, що використання фразеологізму в ролі заголовка цілком природне і виправдане, зумовлене такими особливостями стійких словосполучень, як афористичність, влучність, образність тощо.

У заголовках фразеологізми дуже часто вживаються у своєму первісному вигляді, тобто без будь-яких семантичних чи структурних зрушень, зі збереженням первинної цілісності форми і змісту, наприклад: Οφθαλμόν αντί οφθαλμού (Ευβοική Γνώμη, 06.05.19); фразеологізми, використані без змін, можуть являти собою частину заголовка, тобто вводиться в широкий контекст, не піддаючись трансформації: Διευθυντής της εταιρείας έγινε ο αποδιοπομπαίος τράγος (Ελευθεροτυπία, 13.10.19); при розгляді фразеологізмів у заголовках, крім семантичних прийомів трансформації, можна виділити також структурно-семантичні способи. До них зокрема відноситься так звана антонімізація фразеологізмів. У цьому прийомі семантична трансформація поєднується з морфологічно-словотворчими змінами. Поширеним і ефективним прийомом трансформації фразеологізмів є розширення їх компонентного складу. Зроблено висновок, що використання міфологізмів та біблеїзмів різної етимології, структури та семантики в заголовках новогрецьких газетних статей є сьогодні поширеним явищем.

Далі наведено аналіз вживання міфологічних та біблійних елементів (за жанром статей).

Відомо, що жанри сучасної журналістики прийнято умовно поділяти на три основні групи:

- 1) інформаційні;
- 2) аналітичні;
- 3) художньо-публіцистичні.

Важливим є те, що основною тенденцією сучасних журналістських жанрів є їх взаємопроникнення, взаємозбагачення. Визначено, що для інформаційного жанру не є характерним вживання міфологізмів, біблеїзмів, фразеологізмів та образотворчих завобів мови, тому в цьому жанрі вживається лише 16 міфологічних та біблійних елементів, що становить 20% всієї вибірки. У грецьких статтях аналітичного жанру, що були проаналізовані, виявлено 24 міфологічних та біблійних елемента, що становлять 30% усієї вибірки. Це зумовлено емоційною насиченістю текстів та, безумовно, художньою образністю. Визначено, що 50% вибірки (40 елементів) становлять саме елементи, що були виявлені в групі художньо-публіцистичних жанрів.

У підрозділі 2.4. наведено аналіз міфологізмів та біблеїзмів згідно з тематикою статей, в яких вони вживаються. Виявлено, що в розділі "Культура" вживається 28 елементів, що становить 35% вибірки; в розділі "Політика" – 16 елементів, 20% вибірки; в розділі "Економіка" – 14 елементів, 17.5%; в розділі "Освіта" – 11 елементів, 13.75%; в розділі "Розваги" – 9 елементів, 11.25%; в розділах "Спорт" та "Планета Земля" – по 6 елементів, що становлять 7.5% відповідно. У результаті маємо висновок, що найбільша кількість міфологізмів та біблеїзмів зустрічається в розділі "Культура". Це пояснюється тим, що більшість проаналізованих статей цього розділу належать до художньо-публіцистичного жанру, а як вже раніше було виявлено, для цього жанру характерними є художня образність мови, вживання епітетів, метафор та, звичайно, міфологізмів і біблеїзмів.

Щодо інших розділів, слід сказати, що в них мова автора є більш конкретною, лаконічною, без додаткових деталей.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження дають підставу зробити такі висновки: що використання міфологізмів пов'язане з бажанням вийти за соціально-історичні та просторово-часові рамки заради виявлення загальнолюдського змісту. Міфологізм використовують як інструмент, за допомогою якого автор проникає до історії людського духу, він також (міфологізм) є вираженням колективних соціальних переживань.

Практика використання міфологічної тематики в публіцистиці постійно розширюється. Переважна більшість міфологічних елементів грецької літератури походить саме з античної міфології, адже міфологія і культура античності – основа європейської культури і мистецтва, невичерпне джерело мудрості, краси і натхнення для митців різних епох і народів.

Далі було розглянуто класифікацію та загальну характеристику фразеологізмів біблійного походження. Наголошено, що біблійна фразеологія новогрецької мови, з одного боку, є частиною її фразеологічної системи, і, отже, біблійний фразеологізм набуває всіх диференціальних ознак фразеологічної одиниці, а з іншого боку, біблеїзми мають низку специфічних ознак, зумовлених їх походженням й особливою семантикою, а також стилістичною характеристикою та певними функціями у мові.

Визначено, що біблеїзм – це словосполучення, цитата (речення) або слово достеменно встановленого біблійного походження, що входить до лексичного складу мови й зафіксоване в текстах цієї мови. Оскільки більшість біблеїзмів є фразеологізмами, то поширене також поняття "біблійний фразеологізм" чи "біблійна ідіома". Виділені також головні риси біблеїзмів: змістовна структура, в якій чітко простежуються морально-дидактичні, морально-етичні складники, а також лінгвостилістичні особливості, що виявляються в конотативності їх семантичної структури.

У другому розділі магістерської дисертації було розглянуто специфіку газетного жанру та вживання міфологізмів та біблеїзмів у періодиці:

- у заголовках статей;
- за жанрами статей;
- за тематикою статей.

В практичній частині нашої магістерської дисертації представлені результати дослідження на матеріалі статей новогрецькою мовою з метою визначення найпоширеніших міфологічних та біблійних елементів.

На базі вибірки статей з таких періодичних видань Греції на новогрецькій мові як: "Ευβοική Γνώμη", "Το Βήμα", "Ελευθεροτυπία", "Ημερησία", "Ναυτεμπορική", "ΤΑ ΝΕΑ", "Αναμονή θέρμανσης", "Εθνος", "Ιστορία", "Η Καθημερινή", "Ριζοσπάστης", "Αυγή" 2010-2013 років видання, ми досліджували частотність вживання міфологізмів та біблеїзмів у періодиці за такими показниками як:

- тематика статей;
- жанр статей;
- міфологізми та біблеїзми в заголовках.

У процесі дослідження було зібрано та оброблено 160 статей, в яких було виявлено та проаналізовано 80 конструкції, що нас цікавлять: міфологічних елементів та біблеїзмів.

У заголовках фразеологізми дуже часто вживаються у своєму первісному вигляді, тобто без будь-яких семантичних чи структурних зрушень, зі збереженням первинної цілісності форми і змісту, наприклад: Οφθαλμόν αντί οφθαλμού (Ευβοική Γνώμη, 06.05.19); фразеологізми, використані без змін, можуть являти собою частину заголовка, тобто вводитися в широкий контекст, не піддаючись трансформації: Διευθυντής της εταιρείας έγινε ο αποδιοπομπαίος τράγος (Ελευθεροτυπία, 13.10.18); при розгляді фразеологізмів у заголовках, крім семантичних прийомів трансформації, можна виділити також структурно-семантичні способи. До них зокрема

відноситься так звана антонімізація фразеологізмів. У цьому прийомі семантична трансформація поєднується з морфологічно-словотворчими змінами. Поширеним і ефективним прийомом трансформації фразеологізмів є розширення їх компонентного складу. Зроблено висновок, що використання міфологізмів та біблеїзмів різної етимології, структури та семантики в заголовках новогрецьких газетних статей є сьогодні поширеним явищем.

Визначено, що для інформаційного жанру не є характерним вживання міфологізмів, біблеїзмів, фразеологізмів та образотворчих завобів мови, тому в цьому жанрі вживається лише 16 міфологічних та біблійних елементів, що становить 20% всієї вибірки. У грецьких статтях аналітичного жанру, що були проаналізовані, виявлено 24 міфологічних та біблійних елемента, що становлять 30% усієї вибірки. Це зумовлено емоційною насиченістю текстів та, безумовно, художньою образністю. Визначено, що 50% вибірки (40 елементів) становлять саме елементи, що були виявлені в групі художньо-публіцистичних жанрів.

Що стосується аналізу вживання міфологізмів та біблеїзмів за тематикою статей, виявлено, що в розділі "Культура" вживається 28 елементів, що становить 35% вибірки; в розділі "Політика" – 16 елементів, 20% вибірки; в розділі "Економіка" – 14 елементів, 17.5%; в розділі "Освіта" – 11 елементів, 13.75%; в розділі "Розваги" – 9 елементів, 11.25%; в розділах "Спорт" та "Планета Земля" – по 6 елементів, що становлять 7.5% відповідно. У результаті маємо висновок, що найбільша кількість міфологізмів та біблеїзмів зустрічається в розділі "Культура".

Таким чином, в кваліфікаційній роботі було з'ясовано сутність понять "міфологізм" та "біблеїзм", їх характерні ознаки та класифікацію. Було проаналізовано вживання міфологізмів та біблеїзмів в заголовках грецьких статей та надано аналіз функціонування міфологізмів та біблеїзмів за жанром статей й за тематикою статей, що повністю відповідає поставленим завданням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Акімова Г. Н. Наблюдения над сегментированными конструкциями в языке / Г. Н. Акімова // Синтаксис и стилистика. М. : Наука, 1976. 237- 247 с.
2. Алефіренко М.Ф. Теоретичні питання фразеології / М. Ф. Алефіренко. Харків, 1987. 198 с.
3. Андрусів Н. О. Лексико-семантичний та синтаксичний аспекти заголовка-парцелята // Науковий вісник Чернівецького національного університету: збірник наукових праць. Чернівці : ЧНУ, 2009. 10-14 с.
4. Анніна І. О. Інформативність рекламного заголовка / І. О. Анніна // Культура слова. М.: Вип. 35, 1988. 26-29 с.
5. Арнольд І. В. Стилистика / І. В. Арнольд. М. : Флинта: Наука, 2002. 384 с.
6. Ашукина М. Г. Крылатые слова. Литературные цитаты. Образные выражения / М. Г. Ашукина. М. : Художественная література, 1966. 824 с.
7. Батрак А. В. Семантический анализ текста и перевода / А. В. Батрак. М., 2007. 230 с.
8. Бархударов Л. С. Язык и перевод / Л. С. Бархударов. М., 2005. 230 с.
9. Білокобильський О.В. До питання про визначення міфу / О.В. Білокобильський. К. : Вища школа, 2003. – 156 с.
10. Білокобильський О. В. Евристична цінність міфу для сучасної філософії науки / О. В. Білокобильський. К.: Вища школа, 2002. 28 с.
11. Білокобильський О. В. Міф як онтологічна упорядковуюча система / О. В. Білокобильський. К. : Вища школа, 1999. 201 с.
12. Блакар Р. М. Язык как инструмент социальной власти / Р. М. Блакар. М.: Прогресс, 1987. 385 с.

13. Боллігер Є. І. Проповідь як біблеїзм / / Мова та її функціонування: Міжвузівський СБ наук. тр. / Відп. ред. В.І. Іванова. К.: Твер. держ. ун-т, 2004.107 с.
14. Большакова А. Ю. Литературный архетип / А. Ю. Большакова // Литературная учёба. М.: Наука, 2001. 171 с.
15. Брандес М. П. Перекладацький аналіз тексту / М. П. Брандес, В.І. Провоторов. М.: НВІ-Тезаурус, 2001. 244 с.
16. Бусел С. В. Давньогрецькі міфи про Прометея, Геракла, Дедала та Ікара / С. В. Бусел. К.: Промінь, 2001. 23 с.
17. Васильев С. А. Синтез смысла при создании и понимании текста / С. А. Васильев. К.: Наук. думка, 1988. 237 с.
18. Введение в литературоведение. Литературное произведение: основные понятия и термины: Учеб. пособие / Л. В. Чернец, В. Е. Хализев, С. Н. Бройтман. М.: Академия, 1999. 556 с.
19. Вейман Р. История литературы и мифология / Р. Вейман. М., 1975. 123 с.
20. Венгренивська М.А., Гнатюк А.Д. Творча майстерня перекладача. – К.: Київський університет, 1998. 89 с.
21. Верещагін Є. М. Лінгвокраїнознавство у викладанні мови іноземної / Є.М. Верещагін, В.Г. Костомаров. М.: МГУ, 1971. 171 с.
22. Вихлянцев В. К. Вера от слышания / В. К. Вихлянцев // О словах и выражениях в русском языке, взятых из Библии. М., 1994. 24-26 с.
23. Гвоздарев Ю.А. Строки библейской мудрости / Ю. А. Гвоздарев. М., 1996. 204 с.
24. Глібовець В. М. Матеріали до вивчення теми "Давньогрецькі міфи Троянського циклу" / В. М. Глібовець. К.: Вища школа, 2003. 47 с.
25. Голосовкер Я. Э. Логика мифа / Я. Э. Голосовкер. М., 1987. 58 с.
26. Голосовкер Я. Э. Мифологизмы в литературе / Я. Э. Голосовкер. М.: Вестка, 1987. 85 с.

27. Грановская Л. М. Библиейские фразеологизмы / Л. М. Грановская // Опыт словаря. М., 1998. 78 с.
28. Григораш М. А. Система і структура східно-слов'янських мов / М. А. Григораш. К.: Т-во "Знання України", 1997. 60 с.
29. Григораш А. М. Трансформація складу фразеологізмів у газетних текстах / А. М. Григораш // Система і структура східно-слов'янських мов. К.: Т-во "Знання України", 1997. 56–60 с.
30. Гулига А. В. Міф як філософська проблема. Антична культура і сучасна наука / А. В. Гулига. М., 1985. 50 с.
31. Дзера О. В. Індивідуально-авторське трактування біблійних мотивів як перекладознавча проблема : автореф. дис. канд. філол. наук. / О. В. Дзера. К., 2004. 20 с.
32. Дементьев В. В. Основы теории непрямой коммуникации: автореф. дисс. на получение д-ра филол. наук: 10.02.19. / В. В. Дементьев. Саратов: Колледж, 2001. 100 с.
33. Дмитриева О. А. Об этнокультурной специфике пословиц и афоризмов / О. А. Дмитриева // Языковая личность: культурные концепты. Волгоград-Архангельск: Перемена, 1996. 74 с.
34. Доманский Ю. В. Смыслообразующая роль архетипических значений в литературном тексте. Пособие / Ю. В. Доманский. Тверь, 2001. 94 с.
35. Єрченко П. Г. Класифікація фразеологічних одиниць. Іноземна філологія / П. Г. Єрченко К., 2002. 155 с.
36. Зелинский Ф.Ф. Древнегреческая религия / Ф.Ф. Зелинский. К.: Промінь, 1993. 46 с.
37. Зорівчак Р. М. Біблеїзми в нашому мовленні / Р. М. Зорівчак [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://svitlytsia.crimea.ua>
38. Іванов В. Ф. Техніка оформлення газети / В. Ф. Іванов. К.: Знання, 2000. 222 с.

39. Истархов В. И. Удар Русских богов / В. И. Истархов. Спб.: ЛИО "Редактор", 1999. 273 с.
40. Коган Л.Н. Всестороннее развитие личности и культура / Л. Н. Коган. М., 1981. 43с.
41. Кононенко В.И. Символы в фразеологизмах / В. И. Кононенко. М., 1991. 123 с.
42. Константинова А. К. З давньслав'янських міфів: "Міф про сонце" / А. К. Константинова. К.: Мрія, 2002. 91 с.
43. Кун М. А. Легенди та міфи стародавньої Греції / М. А. Кун. К., 1993. 99 с.
44. Левада Ю.А. Традиция / Ю. А. Левада М., 1970. 253 с.
45. Лосев А.Ф. Античная мифология в ее историческом развитии / А.Ф. Лосев. М.: Наука, 1957. 209 с.
46. Леви-Брюль Л. Сверхъестественное в первобытном мышлении / Л. Леви-Брюль. М., 1937. 378 с.
47. Леви-Стросс К. Структура и форма Размышления над одной работой Владимира Проппа // Зарубежные исследования по семиотике фольклора / К. Леви-Стросс. М., 1985. 60 с.
48. Леви-Стросс К. Структурная антропология / К. Леви-Стросс. М., 1985. 206 с.
49. Лосев А.Ф. Диалектика мифа // Мифология. Культура / А.Ф. Лосев. М., 1991. 421 с.
50. Лосев А.Ф. О пропозициональных функциях древнейших лексических структур // Лосев А.Ф. Знак. Символ. Миф. М., 1982. 63 с.
51. Марков В.А. Литература и миф: проблема архетипов (к постановке вопроса) // Тыняновский сборник. Четвертые тыняновские чтения / В. А. Марков. Рига, 1990. 240 с.
52. Мелетинский Е. М. О литературных архетипах / Е. М. Мелетинский. М., 1994. 67 с.

53. Мелетинский Е.М. Миф и историческая поэтика фольклора / Е. М. Мелетинский. М., 1977. 37 с.
54. Мелетинский Е.М. Структурная типология мифа // Вопросы философии / Е. М. Мелетинский. М., 1970. 109 с.
55. Менджерицкая Е.О. // Вестн. Моск. ун-та. Сер. "Журналистика" / Е. О. Менджерицкая [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.advworld.ru/index.php?topic=history>
56. Мифология. Энциклопедия. М.: Белфакс, 2007. 580 с.
57. Міфотворення і міфотворчість // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. К.: ВПЦ "Київський університет", 2004. 65 с.
58. Мифы народов мира. Энциклопедия в 2-х томах. М., 1980. 125 с.
59. Набока Е.Н. К вопросу функционирования библеизмов в газетном тексте / Е. Н. Набока. Одеса: Латстар, 2003. 129 с.
60. Онкович Г.О. Фразеологізми як національно-культурний компонент / Г. О. Онкович. М.: Диво слово, 1999. 270 с.
61. Пархонюк Л. М. Синтаксичні засоби актуалізації у газетних за-го-ловках / Л. М. Пархонюк // Українська філологія: Школи, постаті, проблеми. Львів: Світ, 1999. 326 с.
62. Парамонов Б. М. Мифология / Б. М. Парамонов. М., 1995. 25 с.
63. Поршнев Б.Ф. О начале человеческой истории / Б.Ф. Поршнев. М.: Мысль, 1974. 487 с.
64. Постнова Т.Е. Из наблюдений над стилем современной церковной журналистики (библейские выражения как прецедентные таксты в церковной журналистике) // Вестник Московского университета. Лингвистика и межкультурная коммуникация / Т. Е. Постнова. М., 2001. 50 с.
65. Потебня А.А. Слово и миф / А.А. Потебня. М.: Рассвет, 2001. 260 с.

66. Прядко И.П. Библейская лексика на страницах современных СМИ / И. П. Прядко [Электронный ресурс]. Режим доступа: http://www.gramota.ru/mag_arch.html?id=24
67. Репнякова Н.Н. Вопросы фольклора и литературы / Н. Н. Репнякова. Омск, 2007. 150 с.
68. Розенталь Д.Э. Язык рекламных текстов / Д.Э. Розенталь, Н.Н. Кохтев. М.: Высш. школа, 1981. 127 с.
69. Руткевич А.М. Архетип. Культурология. XX век / А. М. Руткевич. – СПб., 1998. 80 с.
70. Сайдакова Є.І. Динаміка перекладів Біблії // Мовні підсистеми: стабільність і динаміка: Зб. науч.тр. / Відп. ред. Н.Л. Галеева. К.: Твер. держ. ун-т, 2002. 149 с.
71. Сафонов А. А. Стилистика газетных заголовков / А. А. Сафонов. М.: Изд-во МГУ, 1981. 228 с.
72. Семенова Е.С. Библизм как средство речевого воздействия / Е.С. Семенова. Тверь: Тв.ГУ, 2003. 148 с.
73. Сильвестров В.В. Философское обоснование теории и истории культуры / В. В. Сильвестров. М., 1990. 35 с.
74. Социология: Учебное пособие / Ахметова С.А., Беляев В.А., Большаков А.Г.; Под ред. Ерофеева С.А., Низамовой Л.Р.; Казан. гос. ун-т. Каф. социологии, Центр социологии культуры. Казань, 2001. 2-е изд. перераб. и доп. 338 с.
75. Сутність, особливості та функції міфу // Політологічний вісник: зб. наук. праць. К.: Знання України, 2002. 65 с.
76. Сыров И.А. Способы реализации категории связности в художественном тексте / И.А. Сыров. М.: МПГУ, 2005. 277 с.
77. Токарев С. А. Сущность и происхождение магии // Исследования и материалы по вопросам первобытных верований / С. А. Токарев. М., 1959. 51 с.

78. Фаустов А. А. Архетип // Поэтика: словарь актуальных терминов и понятий / [гл. науч. ред. Н. Д. Тмарченко]. М.: Издательство Кулагиной; Intrada, 2008. 120 с.
79. Фрейденберг О. М. Міф і література давнини / О. М. Фрейденберг. М.: Наука, 1978. 178 с.
80. Фрейденберг О.М. Введение в теорию античного фольклора / О. М. Фрейденберг. М.: Наука, 1975. 75 с.
81. Шалагінов Б.Б. Давньогрецька міфологія / Б.Б. Шалагінов. К., 2001. 46 с.
82. Шелогурова Г. В. Мифологема олимпийского пира [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://books.google.com.ua>
83. Элиаде М. Космос и история / М. Элиаде. М., 1987. 193 с.
84. Эльянова Н.М. Крылатые слова. Их происхождение и значение / Н. М. Эльянова. Л.: "Просвещение", 1971. 208 с.
85. Юнг К.Г. Собрание сочинений. Ответ Иову / К. Г. Юнг. М., 1995. 113 с.
86. Юнг К.Г. Об архетипах коллективного бессознательного, архетип и символ / К. Г. Юнг. М., 1993. 78 с.
87. Δημοσιογράφοι Ελλάδας [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://el.science.wikia.com/wiki>
88. Ελληνικές εφημερίδες [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://dide.flo.sch.gr/Links/newspapers-gr.html>

СЛОВНИКИ

89. Библия в пословицах и поговорках. Свято-Сергиева Лавра: Троицкое слово, 2000. 264 с.
90. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Голов. ред. В.Т.Бусел, редактори-лексикографи: В.Т.Бусел, М.Д.Василега-Дерибас, О.В. Дмитрієв, Г.В. Латник, Г.В. Степенко. К.: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2005. 1728 с.

91. Зубков М. Г. Новітній російсько-український українсько-російський словник. 3-тє вид., випр. Х.: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. 480 с.
92. Кочедыков Л. Г., Жильцова Л.В. Краткий словарь библейских фразеологизмов [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.bible-center.ru/dict/phrases>
93. Литературный энциклопедический словарь / Под ред. В. М. Кожевникова, П. А. Николаева. М.: Советская энциклопедия, 1987. 751 с.
94. Максимов С.В. Крылатые слова / С. В. Максимов. М.: Гослитиздат, 1955. 448 с.
95. Николаева Т.М. Краткий словарь терминов лингвистики текста: Приложение "Новое в зарубежной лингвистике" / Т.М. Николаева М., Прогресс. 1978. 538 с.
96. Розенталь Д.Э. Словарь-справочник лингвистических терминов / Д. Э. Розенталь, Теленкова М.А. // Изд. 2-е. М., 1976. 544с.
97. Романова Н.Н. Словарь. Культура речевого общения. Этика. Прагматика. Психология / Н.Н. Романова, А.В. Филиппов. М.: Флинта: Наука, 2009. 302 с.
98. Словарь иностранных слов // Отв. ред. А.Г. Спиркин, И.А. Анчурин, Р.С. Карпинская и др. М., 1987. 677 с.
99. Словарь / Под. ред. М.Ю. Кондратьева // Психологический лексикон. Энциклопедический словарь в шести томах / Ред.-сост. Л.А. Карпенко. Под общ. ред. А.В. Петровского. М.: ПЕР СЭ, 2006. 176 с.
100. Λεξικό της κοινής νεοελληνικής. – Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη] Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 1998. 1854 σ.
101. Μπαμπινιώτης Γ. Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας / Γ. Μπαμπινιώτης. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας, 2002. 2005 σ.